This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित स्रोत केंद्र, रामटेक

शीर्षक	:—	शीघ्रबोध ज्योतिष M14
ग्रंथकार /लिपिक	:—	काशीनाथ पाठक (लिपीक)
पृष्ठे	:—	34
काळ	:—	शके 1778
विषय	:—	ज्योतिष्य
स्वरुप	:—	संपूर्ण
लिपी	:—	देवनागरी/नंदिनागरी/मोडी/तेलुगु/शारदा/नेवारी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ अथ शीघ्रबोधज्योतिष्यग्रंथ लि॥
॥ ख्यते प्रारंभः॥ पत्र॥ ३८॥ श्रीगुरु॥
॥ दानाम् थपेर्णमस्तु॥ श्रीरामजय॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥१॥ श्रीगणेशायनमः॥ भासयंतंजगद्भासा नत्वाभास्वतमव्ययं॥ क्रियते का
शीनाथेन शीघ्रबोधाय संग्रहः॥१॥ रोहिण्युत्तररेवसोमूलं स्वातिमृगो
मघा॥ अनुराधातहस्ताश्च विवाहे मंगलप्रदाः॥२॥ इति विवाहनक्षत्रा
णि॥ माघे धनवति कन्या फाल्गुणे शुभकारिका भवेत्॥ वैशाखे च तथा ज्येष्ठे
पकृत्स्यं तव शुभा॥३॥ आषाढे कुलवृद्धिः स्यादन्यमासाश्च वर्जिता॥ मा
र्गशीर्षमपि छंति विवाहे कोपकोविदाः॥४॥ इति विवाहमासानि॥ अमा ॥१॥
वास्याच रिक्ताच वारवेलाच जन्मभं॥ गंडांतक्रूरवाराश्च वर्जनीयाः प्र
यत्नतः॥५॥ नंदाभद्राजयारिक्तापूर्णाश्च तिथयः क्रमात्॥ वारत्रयं स
मावृत्य तिथयः प्रतिपन्मुखाः॥६॥ सूर्ये अर्के सप्तमे चंद्रे द्वितीया भूमिनंद
ने॥ चंद्रपुत्रे पंचमश्च देवाचार्ये तथाष्टमे॥७॥ दैत्यपूज्ये तृतीयश्च शनौ
षष्ठश्च निंदितः॥ प्रहरार्द्धं शुभे कार्ये वारवेला निकथ्यते॥८॥ इति वार

यो॥ अवर्गो गरुडो ज्ञेयो बिडालः स्यात्कवर्गकः॥ चवर्गः सिंहनामस्यात्
टवर्गः कुक्कुरः स्मृतः॥१७॥ सर्पाख्यः स्यात्तवर्गोपि पवर्गो मूषकोमतः॥
यवर्गो मृगनामस्यात्तथा मेषः शवर्गकः॥१८॥ स्ववर्गे परमा प्रीतिर्मि
त्रे प्रीतिश्च कथ्यते॥ उदासीने प्रीतिरल्पा शत्रुवर्गो मृतिर्भवेत्॥१९॥ स्व
वर्गात्पंचमे शत्रु चतुर्थे मित्रसंज्ञकः॥ तृतीये चानुदासीने वर्गभेद विदो
॥२॥ च्यते॥ योजस्य पंचमस्थाने तस्यैवैरं न संशयः॥ वैरं मूषकमार्जारं त ॥२॥
द्वैरं मृगसिंहयोः॥ वैरं गरुडसर्पश्च तद्वैरं श्वानमेषयोः॥२०॥ इति वर्ग
प्रीति॥ अश्विनि मृगरेवसो हस्तपुष्योपुनर्वसुः॥ अनुराधाश्रुतिस्वा
ती कथ्यते देवतागणाः॥२१॥ तिस्रःपूर्वाउत्तराश्च तिस्रोप्याद्राश्च रोहि
णि॥ भरणीच मनुष्याख्यो गणश्चोक्थितोबुधैः॥२२॥ कृत्तिका च मघा
श्लेषा विशाखा शततारका॥ चित्राज्येष्ठा धनिष्ठा च मूलं रक्षोगणस्मृ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वेला॥ भद्राकर्कटयोगं च तिथ्यंत यमघंटकं॥ दग्धा तिथिं च भातं च कुल
कं च विवर्जयेत्॥ ७॥ दशम्यां च तृतीयायां कृष्णपक्षे परे दले॥ सप्तम्यां
च चतुर्दश्यां विष्टिः पूर्वदले स्मृताः॥ १०॥ एकादश्यां चतुर्थ्यां च शुक्ल
पक्षे परे दले॥ अष्टम्यां पूर्णिमायां च विष्टिः पूर्वदले स्मृताः॥ ११॥ इति भ
द्राज्ञानं॥ मीने चापे द्वितीया च चतुर्थी वृषकुंभयोः॥ मेषकर्कटयोः षष्ठी
कंन्या मिथुने चाष्टमी॥ १२॥ दशमी वृश्चिके सिंहे द्वादशी मकरे तुले॥
एताश्च तिथयो दग्धाः शुभे कर्मणि वर्जिता॥ १३॥ इति दग्धा॥ मासांते
स्यते कंन्या॥ तिथ्यंते स्यात् पुत्रिणी॥ नक्षत्रांते च वैधव्यं विषेऽपस्या
द्वयोस्थि॥ १४॥ सूर्ये च सप्तमी सोमे षष्टभौमे च पंचमी॥ बुधे चतुर्थी
दैवेज्ये तृतीया भृगुनंदने॥ १५॥ द्वितीया च जे नीया च प्रतिपञ्च शनैने
श्चरे॥ कुलकाख्यो हि योगोयं विवाहादौ न सस्यते॥ १६॥ इति कुलकं

तः॥ २४॥ स्वगणे परमा प्रीतिः मध्यमा देवमर्त्ययोः॥ मर्त्यराक्षसयो
र्मृत्युः कलहो देवराक्षसा॥ २५॥ इति गणफलं॥ षष्ठ्ये स्त्रीपुंसयोर्वै
रं मृत्युः स्याद् अष्टमे ध्रुवं॥ द्विद्वादशो च दारिद्र्यं नवमे पंचमे कलिः॥ २५॥
मकरकन्या मेषजुवसा तुलसह मीनकुलीरघटाया॥ वृषधनुवृ
श्चिकमन्मथ गामी एते षडष्टक स्वामी॥ २६॥ इति षडाष्टकं॥ मी
नालिकर्कटा विप्राः क्षत्री मेषो हरिर्धनुः॥ शूद्रा युग्मं तुला कुंभौ वैश्यकं
न्या वृषो मृगः॥ २७॥ नोत्तमामुद्वहेत् कंन्या ब्राह्मणी च विनाशयेत्॥ म्रियं
ते हीनवर्णश्च ब्राह्मणा सद्विशो यदि॥ २८॥ इति वर्णप्रीतिः॥ पोषादि
के षट्कं मुनीति पूर्वा मार्द्रादिकं द्वादश मध्यभागं॥ पोरंदराद्यं नव कं च
कं पंच भागं गणका विदग्धा॥ २९॥ पूर्वभागे पतिश्रेष्ठाः मध्यभागे
च कन्यका॥ परभागे च नक्षत्रद्वया प्रीतिर्महीयसि॥ ३०॥ सिंहं विना व

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सामर्वैद्विपदानांचतुष्पदा॥भूलाजलचरस्तेषांभयस्थानेसरीसृपाः॥
॥३१॥ तुलाचमिथुनंकन्यापूर्वार्द्धंधनुषश्चते॥ द्विपदासाचपश्चार्द्धं
मकरस्यतथापुनः॥३२॥ कुंभमीनोजलचारौराशाव्यश्चप्रकीर्तिताः॥
मकरस्यपूर्वभागोमेषः सिंहोधनुर्वृष॥३३॥ चतुष्पदाःकीटसंज्ञोवृर्कः
॥३॥ सर्पश्चवृश्चिकः॥३४॥ इतिवैश्यप्रीति॥ अश्विनीवारुणीचाश्वौरेवती ॥३॥
भरणीगजः॥पुष्यश्चकृत्तिकाछागोनागश्चरोहिणीमृगः॥३५॥ आ
र्द्रामूलमपिश्वानेमूषकोफाल्गुणीमघा॥ मार्जारोदितिरश्लेषागोजाति
रुत्तरात्रयं॥३६॥ महिषोस्वातिहस्तौचमृगोज्येष्ठानुराधिकौ॥ व्याघ्र
श्चित्राविशाखाचश्रुत्तापाढवमर्कटौ॥३७॥ सर्तभद्रपदासिंहोनकु
लश्चाभिजित्स्मृतः॥ योनयोकथितास्मानांवैरंमैत्रीविचार्यतां॥३८॥ गो
व्याघ्रंगजसिंह[illegible]मश्वमहिषंश्वानंचबभ्रूरगंवैरंवानरमेषकंचस

घ

महत्सद्विडालौंदुर। लोकानांव्यवहार[illegible]तोन्यदपिचज्ञात्वाप्रय
त्नाद्दिदंदंपत्योरनुपश्यस्ययोरपिसदावर्यंगुरुस्पर्द्धयोः॥३९॥ इतिया
निप्रीति॥ मारणेपितृमात्रोचसंग्राह्यौनवपंचमौ॥ वरस्यपंचमेकन्याक
न्यायानवमेवरः॥३९॥ एतत्त्रिकोणकेग्राह्यंपुत्रपौत्रसुखावहं॥ षडा
ष्टकेभवेन्मृत्युःयत्नस्तत्रद्विवारयेत्॥४०॥ इतिराशिमेलनं॥ वरस्य
भास्करबलंकन्यायाश्चगुरोर्बलं॥ द्वयोश्चंद्रबलंग्राह्यंविवाहोनान्य
थाभवेत्॥४०॥ अष्टमेचचतुर्थेचद्वादशेचदिवाकरे॥ विवाहितानरो
मृत्युःप्राप्नोयत्रनसंशयः॥४१॥ जन्मन्यत्रद्वितीयेचपंचमेसप्तमेपि
वा॥ नवमेचदिवानाथेपूजयापाणिपीडने॥४३॥ एकादशेतृतीयेच
षष्टेवादशमेपिवा॥ वरस्यसुभदोनित्यंविवाहेदिननायकः॥४४॥
इतिरविबलं॥ अष्टमेद्वादशेचापिचतुर्थेवाबृहस्पतौ॥ पूजातत्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नकुर्याद्विवाहे प्राणनाशकः ॥ ४४ ॥ षष्ठे जन्मनि देवेज्ये तृतीये दशमे
पिवा ॥ भृगिपूजापूजितस्यात्कन्यायाः कथितः शुभः ॥ ४५ ॥ एकादशे द्विती
ये च पंचमे सप्तमे पिवा ॥ नवमे च सुरश्रेष्ठः कन्यायाः कथितः शुभः ॥ ४६ ॥
इति गुरुबलं ॥ आद्ये चंद्रः श्रियं कुर्यात् मतसौख्यं द्वितीयके ॥ तृतीये ध
नसंपत्तिः चतुर्थे कलहागमः ॥ ४७ ॥ पंचमे ज्ञानवृद्धिश्च षष्ठे संपत्तिरुत्त
माः ॥ सप्तमे राजसन्मानं मरणं चाष्टमे तथा ॥ ४८ ॥ नवमे धर्मलाभं च
दशमे मानसेप्सितं ॥ एकादशे सर्वलाभं द्वादशे हानिमेव च ॥ ४९ ॥ इति
चंद्रबलं ॥ गौरी गुरुबले देया रोहिणी भास्करस्य च ॥ कन्या चंद्रबले ज्ञेयं
सप्तदोषविवर्जिता ॥ ५० ॥ अष्टवर्षा भवेद्गौरी नववर्षा च रोहिणी ॥ दशवा
र्षा भवेत्कन्या तत ऊर्ध्वं रजस्वला ॥ ५१ ॥ द्वादशे द्वादशे वर्षे यस्याः शुद्धि
र्न जायते ॥ पूजाभिः शालकैर्वापि तस्याः लग्नं प्रदापयेत् ॥ ५२ ॥ पंचांगस्था

बोध

पयेद्रेषा पंचतिर्यङ्मुखास्तथा ॥ ऊर्ध्वश्च कोणयोर्द्वे च चक्रं पंचशलाककं ॥
५३ ॥ ईशाने कृत्तिकां दद्यात्क्रमाद्धिष्ण्यानि भानि च ॥ ग्रहास्तेषु प्रदातव्या यत्र च
यत्र प्रतिष्ठिता ॥ ५४ ॥ लत्तापातो युतिर्वेधो यामित्रं बुधपंचकं ॥ नवग्रहोश्चै
कार्गलं कांतिसाम्यं तथापरं ॥ ५५ ॥ दग्धा तिथिश्च विज्ञेया दश दोषा महाब
ला ॥ एतान्दोषान्परित्यज्य लग्नं संशोधयेद्बुधः ॥ ५६ ॥ नक्षत्रं द्वादशं ११ भा
नुः तृतीयं लत्तया कुजः ॥ षष्ठं जीवो ह्यष्टमं मंदः ८ हंति दक्षिणतः सदा ॥ ५७ ॥
वामेन सप्तमं चांद्रिर्नवमं सिंहिकासुतः ॥ हंति भं पंचमोऽसुक्रो द्वाविंशो २२
पूर्णचंद्रमा ॥ ५८ ॥ रवेर्लत्ता हरेद्वित्तं कुजस्य कुरुते मृतिं ॥ बृहस्पतिर्बंधुना
शं शनौ कुर्यात्कुलक्षयं ॥ ५९ ॥ बुधस्य कुरुते त्रासं लत्ता राहोर्विनाशयेत् ॥
शुक्रस्य दुःखदा नित्यं त्रासदा च कलानिधे ॥ ६० ॥ इति लत्तादोषज्ञानं ॥ सू
र्ययुक्ता च नक्षत्रा दोषपातो भिजायते ॥ मघाश्लेषा च चित्रा च सानुराधा च

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रेवती ॥६१॥ श्रवणेपिच षड्भायं पातध्रक्षे निगद्यते ॥ अश्विनीमविधिंकृत्वा
गणयेल्लग्नभावधि ॥६२॥ पावकः पव[redacted]मानश्च विकारीकलहोपरः ॥ म
रुहस्यश्च विज्ञेयं पातश्चषट्लक्षणं ॥६३॥ पातेन पतितो ब्रह्मा पातेन प
तितो हरिः ॥ पातेन पतितो शंभुस्तस्मात्पातो विवर्जयेत् ॥६४॥ साध्य हर्षण
शूलानां वैधृतिव्यतिपातयोः ॥ गंडयोग समुत्पन्ने तस्यांते च विधीयते ॥६५॥
॥५॥ इति पातज्ञानं ॥ एकरेखास्थितो वेधो दिननाथादिभिर्ग्रहैः ॥ विवाहस्तत्रमा ॥५॥
सेतु न जीवति कदाचन ॥६६॥ अश्विनीपूर्वाफाल्गुन्यां भरणीचानुराध
या ॥ अभिजिच्चापि रोहिण्यां कृत्तिका च विशाखयोः ॥६६॥ मृगश्चोत्तराषा
ढेन पूर्वाषाढा तथार्द्रयो ॥ पुनर्वसुश्च मूलेन तथा पुष्यश्च ज्येष्ठयोः ॥६७॥
धनिष्ठा च तथाश्लेषा मघापि श्रवणेन च ॥ रेवत्युत्तरफाल्गुन्योर्हस्तोत्त
रभाद्रपात् ॥६८॥ विद्धान्येकाविवर्जो[redacted]णि विवाहभानिकोविदैः ॥६९॥

तोघ्र

रविवेधे च वैधव्यं कुजवेधे कुलक्षयं ॥ बुधवेधे भवेद्वंध्या प्रव्रज्या गुरुवेधतः
॥७०॥ अपुत्रा शुक्रवेधे च सौरेवेधे च दुःखदा ॥ परपुरुषरता राहो केतोः स्व
च्छंद[redacted]चारिणी ॥७१॥ इति वेधज्ञानयंत्रः ॥ यत्र गेहे भवेच्चंद्रो ग्रहास्त
त्र यदा भवेत् ॥ युतिदोषस्तदा ज्ञेया विना शुक्रशुभाशुभं ॥७२॥ रविणा संवि
त्तो हानिः भौमेन निधनं ध्रुवं ॥ करोति मूलनाशं च राहुकेतुश्च नैश्वरो ॥
॥७३॥ इति युतिदोषज्ञानं ॥ चतुर्दशांच नक्षत्रे यामित्रे लग्नभास्करं ॥ शु
भयुक्ते तदिष्टं तिपापयुक्ते च वर्जयेत् ॥७४॥ चंद्रश्चांद्रि शुक्रजीवा यामि
त्रशुभकारकः ॥ स्वर्भानुर्भानुमंदारा यामित्रेणशुभप्रदा ॥७५॥ चंद्रहो
लग्नतो वापि ग्रहो वर्ये च सप्तमे ॥ यत्रस्थितो ग्रहान्नूनं व्याधिवैधव्य
कारकं ॥७६॥ इति यामित्रं ॥ चार्यातिथि १५ मास १२ दक्षा १० ए ८ वेदा ४
संक्रांतितो यातिदिनैश्च योज्या ग्रहैः विभक्ताय दिपंचकं स्यात् रोगस्ल

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

थाग्निनृपचौरमृत्यु ॥ ७७ ॥ यद्यर्कवारे किल रोगपंचकं सोम्ये तु राज्ये क्षि
तिजे च वन्हिः ॥ शनौ च मृत्युः सुरमंत्रिचौरो विवाहकाले परिवर्जनीयाः
॥ ७८ ॥ गतदिन १७८ अदरोगकारणि २६ छबीसहां ३ उणा रहा १९ उगणी
तीस २७ वन्हिदोषांलरबीसहा ॥ नेरहा बासमनृपति विहु ६ बिधिजाणी ॥ ९ ॥
जउ ॥ षट ६ पनरहा चउवीस दोरकारणटालीजउ ॥ दस उगणीसा मृत्यु
भय ॥ अठावीसहमतिकरउ ॥ एताबुधपंचकजानिनउ ॥ टालिदोषकेन्या
बरउ ॥ ७९ ॥ इति बुधपंचकं ॥ सूर्यभात्सप्तमेविधून्नक्षत्रे शूलमष्टमे ॥ चतु
र्दशे चाग्निपाते केतुरष्टादशे तथा ॥ ८० ॥ एकोनविंशो भवेदुल्का निर्घातश्च
विविंशतौ ॥ त्रयोविंशतिके कंपश्चतुर्विंशे च वज्रकं ॥ ८१ ॥ पुत्रनाशकरी वि
द्युत्सूर्यः शूलविनाशकः ॥ शनिपातो वंशघाती केतुर्देवरनाशकः ॥ ८२ ॥
द्रव्यनाशकरी चोल्का निर्घातो वंशघातकः ॥ कंपः कंपयते निसं वज्रे स्त्री

व्यभिचारिणी ॥ ८३ ॥ इति उग्रहज्ञाने ॥ योगार्को विषमे चैकोसमे चवव
मूलभे ॥ २८ ॥ श्रद्धाहस्ताश्विनी पूर्वा मंकभं मूर्द्धिदीयते ॥ ८४ ॥ विष्कुंभे
चाश्विनी दया प्रीतौ स्वाति निगद्यते ॥ सौभाग्ये च विशाखास्यादायुष्मान्
भरणीयुतः ॥ ८५ ॥ शोभने कृत्तिका देयानुराधा चातिगंडके ॥ रोहिणी
वसुकर्मा ख्याधृतौ ज्येष्ठाप्रकीर्तिता ॥ ८६ ॥ गंडे मूले मृगः शूले वृद्धौ चा
र्द्रा निगद्यते ॥ पूर्वाषाढा ध्रुवे प्रोक्ता व्याघाते च पुनर्वसुः ॥ ८७ ॥ हर्षणे चोत्त
राषाढा वज्रे पुष्य प्रकीर्तिता ॥ अभिजिच्च तथा सिद्धौ चाश्लेषा च व्यति
पातके ॥ ८८ ॥ वरीयांश्च श्रुतिर्ज्ञेया परिघे च मघा तथा ॥ शिवे धनिष्टा दात
व्या सिद्धौ पूर्वा च फाल्गुनी ॥ ८९ ॥ साध्ये शतभिषा देया शुभे चोत्तरफा
ल्गुनी ॥ पूर्वाभाद्रपदा शुक्ले हस्तब्रह्माणी कीर्तितः ॥ ९० ॥ उत्तराभाद्रप
दाचैंद्रे चित्रा देया च वैधृतौ ॥ चैंद्रे सूर्य मसा योग भवेदेकार्गलं तथा ॥ ९१ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दिनकूरहिमरश्मोदृष्टिसंपातजन्माभवतिविकलमूर्त्तिः कोपिरुद्रोमनु
ष्यः पततिभवनमध्येमंगलानां विनिष्टः ज्वलकपिलदृष्टानिर्दहन्नेवजं
गंति ७२ त्रयोदशातिरोरेषा एकोद्वौमस्तकेत [illegible]तः योगांकेप्रास्तन
क्षत्रेयामकार्गलंबुधैः ७३ इतियकार्गलं ऊर्ध्वास्तिसप्त अधोस्ति
सः मध्येमीनेलिखेद्बुधः सप्तचंद्रमसोदृष्टोक्रांतिसाम्यंनिगद्यते
॥८॥ ७४ मीनकन्यकयोरेकोमेषसिंहेनसंयुतः मकरेण वृषक्रांतिसाम्यो ॥८॥
पिमिथुनेनच ७५ कर्केणवृश्चिकोवधोवधश्चतुलकुंभयोः नास्तिह
तोअग्निदग्धोनागदृष्टोपिजीवति ७६ क्रांतिसाम्येकृतोद्वाहेनजीव
तिकदाचनः इतिक्रांतिसाम्यं मर्म[illegible]वेधः कंटकेचतुल्यंछिद्रंचतु
र्थकं एतदोषचतुष्कंचपरित्याज्यप्रयत्नतः ७८ लग्नपापमर्मवेधः
कंटकोनचपंचमे चतुर्थेदशमेतुल्यंविद्रंभवतिसप्तमे ७७ मरणंम

॥८॥

मेवेधस्यात्कंटकेचकुलक्षयं तुल्येचनृपतिर्भीतिः पुत्रनाशश्चछिद्रके
१०० इतिमर्मवेधकंटकवेधतुल्यछिद्रदोष मासांतेदिनमेकंतुति
थ्यंतेघटिकाद्वयं घटिकात्रितीयंभांतेविवाहेपरिवर्जयेत् १ जन्ममासे
जन्मभेचनचजन्मदिनेबुधः ज्येष्टमासेनज्येष्टस्यविवाहंकारयेत्क्व
चित् द्वयोरेकतरेज्येष्टेनज्येष्टोदोषमावहेत् नकन्यावरयोज्येष्टेज्ये
ष्टयोः पाणिपीडनं २ सिंहेगुरौगतेकार्यानविवाहंकदाचनः मेषस्था
पिदिवानाथो सिंहस्थोपिशुभः प्रदः ३ रवौसार्द्धत्रयोभागाःपंच
चंद्रेगुरुस्त्रयं द्वौशुक्रेद्वौचंद्रपुत्रेभागंविश्वाप्रदाअमी ४ प्रत्येकेसार्द्ध
भागंचमंदमंगलराहुषु ग्रहाबलयुताविश्वाप्रयछंतिनदुर्बल ५
इतिविश्वा केंद्रेसप्तमहीनेचद्वित्रिकोणशुभाशुभं धनेशुभःस्त्वद्
चंद्रः पापषष्टेचशोभनः ६ त्रितीयकादशौसर्वसौम्याःपापाःशु

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ ८ ॥

भग्रदा ॥ तेच सर्वे सप्तमस्थास्सदा वरकन्ययोः ॥ ७ ॥ शनिसूर्यश्च लग्नस्थस्ते
चंद्रो लग्नेष्टमे रिपौ ॥ कुजो लग्नेष्टमे चास्ते शुक्रो घूनेष्टमे रिपौ ॥ ८ ॥ गुरुस्त
यो सिंहके यो लग्ने तृतीये च सप्तमे ॥ बुधेष्टमे च या मित्र विवाहे प्राणनाशकः ॥
९ ॥ क्रूरयोरंतरे लग्ने चंद्रे च परिवर्जयेत् ॥ वराह तिदुं तल लग्नं नश्रीतर भिम्
श्च कन्यकां ॥ १० ॥ इति ग्रहशुभाशुभविचारः ॥ तुला च मिथुने कन्या पूर्वार्द्धे
धनुषा वृषः ॥ एते लग्ना शुभा नित्यं मध्यमाश्चापरे स्मृताः ॥ ११ ॥ लत्ता मालव
के देशे पातं चैव कुरुजांगले ॥ एकार्गलेन काश्मीरे वाके देशे उपग्रहः ॥ युतिया
मित्र उद्याने वेध सर्वत्र वर्जयेत् ॥ १२ ॥ इति योगः ॥ मेषे नवांशाः मेषाद्याः वृषे
च मकरादिकाः ॥ मिथुने च तुलाद्याः स्युः कर्कटे कर्कटादिका ॥ १३ ॥ मेषाद्यैश्च
धनुः सिंहो गो कन्यो मकरादिको ॥ ८ ॥ तुलाच युग्म कुंभौ च कर्कौ च मीनवृश्चि
कौ ॥ १४ ॥ गो तुला युग्म कन्यानां नवांशाः शुभदाः स्मृताः ॥ धनुषः प्रथमो भा

॥ ८ ॥

बोध

गो विवाहेन्य च मध्यमा ॥ १५ ॥ अंशेशस्य पतिं रसोच्च तन्मित्रं वा शुभो पि वा ॥ प
श्येत्तदा शुभो ज्ञेया सर्वे दोषाश्च निष्फलाः ॥ १६ ॥ इति नवांशज्ञानं ॥ शुक्ला
ष्टमी समारभ्य फाल्गुणस्य दिनाष्टकं ॥ पूर्णिमामवधिं सार्द्धं होलाष्टकमनि
ष्टं शुभे ॥ १७ ॥ इति होलाष्टक ॥ दिनेंधा दांधा वृष मेष सिंहा रात्रौ च कन्या मि
थुनं कुलीर ॥ मृगस्तुलालि बधिरः परान्हे संध्या सु कुंभा घट धन्वि मानाः
॥ १८ ॥ दिवांधो वरहंता च रात्र्यंधो धन नाशकः ॥ दुःखदो बधिरो लग्ने कु
ष्ठो वंशश्च नाशकः ॥ १९ ॥ इति विवाहे लग्नं ॥ यत्रैवैकादशो चंद्रो द्वितीयो
वा तृतीयकः ॥ गोधूलिकः स विज्ञेयो नैषा धूलिमुखाः स्मृताः ॥ २० ॥ कु
लिकं क्रांतिसाम्या वा लग्ने षष्ठाष्टमे तनौ ॥ तदा गोधूलिका स्त्याज्यः पंच
दोषेण दूषिताः ॥ २१ ॥ यदा नास्तंगतो भानु गोधूल्या पुरितं नभः ॥ सर्वमं
गलकार्येषु गोधूलिः सस्यते तदा ॥ २२ ॥ अष्टमे जीव भौमे च बुधश्च भार्ग

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वाष्टमे ॥ लग्नषष्ठाष्टमे चंद्रो गोधूले नाशकृत्सदा ॥ २३ ॥ लग्नादेकादशे सर्वे
लग्नपुष्टकराः ग्रहाः ॥ तृतीये चाष्टमेः सूर्यः सूर्यपुत्रश्च शोभनः ॥ २४ ॥ चंद्रे
धने तृतीये च कुजः षष्टः तृतीयके ॥ बुधे ज्ञाने च षट् द्वित्रि चतुः पंचदशः स्थि
तो ॥ २५ ॥ शुक्रो द्वित्रिचतुः पंच धर्मे कर्मतनुस्थितः ॥ राहुः दशाष्टषट् पंच
त्रिनवद्वादशेऽशुभः ॥ २६ ॥ इति षट् ग्रहाः ॥ छायापादोरसोपेत एकविं
॥ ७ ॥ शत्यांतं भजेत् ॥ लब्धांते घटिकाज्ञेया शेषांके च पलास्मृताः ॥ २७ ॥ इति दृष्ट ॥ ७ ॥
दिनलग्नज्ञानं ॥ पूर्वाषाढानुराधा च ज्येष्ठाश्लेषा च रेवती ॥ विषा खा च यदा
मूर्ध्नि तदा स्यात्सप्तमोदयः ॥ २८ ॥ मस्तके मृगशीर्षे च मूले च नवमोदयः ॥
अन्यद्दृक्संयदा मूर्ध्नि तदा स्यादष्टमोदय ॥ २९ ॥ सूर्यभां मूलभं च गण्यं अ
ष्टहीने च शेषकं ॥ द्विगुणं च द्विहीने च गतरात्री स्फुटा भवेत् ॥ ३० ॥ इति रा
त्रिलग्नज्ञानं ॥ किंकुर्वंति ग्रहाः सर्वे यस्य केंद्रे बृहस्पतिः ॥ मत्तमातंगयूथा

बोध

नां शतं हंति च केसरी ॥ ३१ ॥ शुक्रो दशसहस्राणि बुधो दशशतानि च ॥ लक्षमे
कं तु दोषाणां गुरुर्लग्ने व्यपोहति ॥ ३२ ॥ सर्पाकारं लिखेच्चक्रं विवाहे च त्रिना
डिकं ॥ अश्विनी प्रमुखं भं च दत्त्वा साम्यं विचारयेत् ॥ ३३ ॥ एकनाडिस्थनक्ष
त्रे दंपत्योर्मरणं ध्रुवं ॥ सेवायां च भकेंद्रानि विवाहे त्वशुभं भवेत् ॥ ३४ ॥ इति प
ञ्चचक्रं ॥ परिघार्द्धं व्यतीपाते वैधृते सकलं त्यजेत् ॥ विष्कुंभे घटिकापंच
शूले सप्तप्रकीर्तिता ॥ ३५ ॥ षट् गंडे चातिगंडे च नव व्याघात वज्रयो ॥ व्यती
पाते भवेन्मृत्युः गंडांते मरणं ध्रुवं ॥ ३६ ॥ वह्निदग्धो भवेद्गात्रो ऋणं चैव तु
शूलयोः ॥ वैधव्यं वैधृतिः कुर्याद्विष्कुंभे कामचारिणी ॥ ३७ ॥ वीर्यहीनाति
गंडे तु व्याघाते मृतवत्सका ॥ परिघे च भवेद्दासी मद्यमांसरतासदा ॥ ३८ ॥
एते तु नवयोगाश्च वर्ज्यो लग्ने सदा बुधैः ॥ इति योगा वर्ज्यं ॥ पद्माकारं लि
खेच्चक्रं मष्टकोणसमन्वितं ॥ यस्मिन् ऋक्षे भवेत्सूर्य तदादि मध्यगं त्रयं ॥ ३९ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्रयं त्रयं च सर्वत्र ततः पूर्वादितो लिखेत् ॥ नक्षत्रत्रितयं मध्ये पक्षद्वयविना
शकं ॥ ४० ॥ पूर्वस्थाने भवेल्लक्ष्मी धनधान्यसमागमः ॥ अग्निकोणे भवेन्मृ
त्युः नारीकुलविनाशनी ॥ ४१ ॥ दक्षिणे दुर्भगा नारी दरिद्रा मध्यमा सुयाल
नैरृत्ये पुत्रलाभस्युः सुखसौभाग्यमेव च ॥ ४२ ॥ पश्चिमे विधवा कन्या वा
यव्ये व्यभिचारिणी ॥ उत्तरे धनधान्यानि ऐशान्ये सुखसंपदा ॥ ४३ ॥ मांग
 ल्यसर्वकार्येषु पट्टचक्रं विचारयेत् ॥ गर्गाचार्येण सदा प्रोक्तं सर्वसिद्धिप्रदा
यकं ॥ ४४ ॥ इति पट्टचक्रं ॥ इति श्रीकाशिनाथकृतौ शीघ्रबोधे विवाहप्रक
रणं समाप्तः ॥ ५७ ॥ धात्रियुग्मं हयो मैत्रं श्रुतियुग्मं करत्रयं ॥ पुनर्वसुद्वयं पूषा
मूलं चाप्युत्तरात्रयं ॥ १ ॥ विषमो वत्सरो मासो मार्गो मीषश्च फाल्गुनः ॥ म
करो मिथुनो मीनो लग्नं कन्या तुलाधरः ॥ २ ॥ भौमार्कि वर्जिता वाराः गुरु
लेच द्विरागमे ॥ षष्ठी रिक्ता द्वादशी च अमावास्या विवर्जिता ॥ ३ ॥ इति द्विरा

गमः ॥ आर्द्रात्रयं भद्रयुग्मं मृगपूषाश्च तिष्य कः ॥ मूलं चापि गुरुसूर्यभौ
मेरिक्ता विना तिथिः ॥ ४ ॥ आद्येद्वयोत्रये मासे लग्ने कन्या वृषे स्थिरे ॥ चा
पे पुंसवनं कुर्यात्सीमंतं चाष्टमे तथा ॥ ५ ॥ इति पुंसवनसीमंतकर्ममुहूर्तः ॥
पुनर्वसुद्वये हस्तत्रये मैत्रद्वये मृगे ॥ मूलोत्तरधनिष्ठा च द्वादशैकादशो
दिने ॥ ६ ॥ अन्यत्रापि शुभे योगे वारे बुधशशांकयोः ॥ भानुगुरु स्थिरे
लग्ने बालानाम प्रकीर्तितं शुभः ॥ ७ ॥ इति बालनामकरणं ॥ मैत्रत्रये हस्तद्वये
विधिद्वये दितिद्वये ॥ स्वाति हस्तोत्तराषाढ पूर्वात्रये हयेषु च ॥ ८ ॥ सिंह
त्रये घटे लग्ने मासयोस्त्रिचतुर्थयोः ॥ यात्रातिथौ वा नः कार्यो त्रिःशुनैवा
र्कि भौमयोः ॥ ९ ॥ इति निष्क्रामनं ॥ हस्तादिपंचके [illegible]श्विन्यां धनिष्ठा पौच
रुषणं ॥ गुरौ शुक्रे बुधवारे धाराधात्री भिन्ने वा वरं ॥ १० ॥ इति नान्नवस्त्रप
रिधापने ॥ नवान्नभोजने ग्राह्यं वस्त्रप्रोक्तं मनीषतः ॥ वारे धिके सूर्ये सौ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

म्योनक्षत्रेश्रवणोमृगः ॥ ११ ॥ इतिनवान्नभोजनं ॥ आद्यन्नप्राशनेपूर्वास
र्पोद्रावरुणायमैः ॥ नक्षत्रेषुपरित्याज्याः वारौभौमार्कनंदनौ ॥ १२ ॥ द्वादशी
सप्तमीरिक्तापर्वनंदासुवर्जिता ॥ लग्नेषुवृश्चिकोग्राह्योवृषकन्याचमन्मथः
॥ १३ ॥ शुक्लपक्षः शुभोयोगोसंग्रहः शुभचंद्रमा ॥ मासोषष्ठाष्टमौपुंसां
स्त्रीणांमसश्चवर्जिता ॥ १५ ॥ इतिप्रथमान्नप्राशनं ॥ पुनर्वसुद्वयंज्येष्ठाम्
॥११॥ गेचश्रवणद्वये ॥ हस्तत्रयेचरेवत्यांशुक्लपक्षोत्तरायणे ॥ १६ ॥ लग्नेगास्त्री ॥११॥
धनेकुंभेमकरेमन्मथेतथा ॥ सौम्यवारेशुभेयोगेचूडाकर्मेसमतंबुधै ॥
॥ १७ ॥ चूडाकर्मेणिदेयस्तजन्ममासस्तजन्मभं ॥ रिक्ताषष्टीचपर्वाणिप्र
तिपच्चतिथिष्वपि ॥ १८ ॥ इतिचूडाकर्मः ॥ हस्तत्रयेदस्त्रद्वये पूर्वाश्वेमृगपंच
के ॥ मूलेपौष्णेचनक्षत्रेबुधेर्केगुरुशुक्रयोः ॥ १९ ॥ देवस्थानेमीनचापल
ग्नवर्षेचपंचमे ॥ विद्यारंभोत्रिवर्षेश्वषष्ठानाध्यायरिक्तका ॥ २० ॥ इतिविद्या

मौघ बोध

रंभः ॥ पूर्वाषाढाश्विनीहस्तत्रयेचश्रवणत्रये ॥ ज्येष्ठामृगेभगेपुष्येरेव
त्यांचोत्तरायणे ॥ २१ ॥ द्वितीयायांतृतीयायांपंचम्यांदशमीत्रये ॥ सूर्यशुक्रज
सोमेचवारेपक्षेतथासिते ॥ २२ ॥ लग्नेवृषधनुःसिंहेकन्यामिथुनयोरपि ॥
व्रतबंधःशुभेयोगेब्रह्मक्षत्रविशांभवेत् ॥ २३ ॥ इतिव्रतबंधः ॥ कृत्तित्रये
दितिद्वंद्वेमैत्राद्दस्तत्रयोत्तरे ॥ भगविधिपुगमूलेपूषास्वसौम्यवारके ॥ २४ ॥
द्विस्वभावघटेलग्नेकर्णवेधःशुभोभवेत् ॥ चैत्रपौषाहरेस्थापवर्षेचयुग
जंत्यजेत् ॥ २५ ॥ इतिकर्णवेधः ॥ पुनर्वसुद्वयंचित्राविषाखाभरणीद्वयं ॥ मू
लमार्द्रामघाद्दयाश्रवणोदशमस्तथा ॥ २६ ॥ सोमशुक्रबुधानारीप्रसूता
स्नानकारिणी ॥ हेयाप्रतिपदाषष्टीनवमीचतिथिक्षयः ॥ २७ ॥ इतिप्रसूति
स्त्रीप्रथमस्नानं ॥ मूलंदितिद्वयंग्राह्यंश्रवणश्वमृगः करः ॥ जलवाप्यां
नेहयाशुक्रमेदार्कभूमिजाः ॥ २८ ॥ अनुराधाचतुष्कंचमघादितियुगकरे ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्वातीश्रुतिविधिहृद्रेवसौम्युत्तरेषु च ॥२९॥ गोहृपोस्त्रीकृषेदालकार्यो दे

यः स्यानिकुजः ॥ षष्ठीरीक्ताद्वादशीचहुलीयाहष्पपर्वेच ॥३०॥ त्रिभिस्त्रि

भिस्त्रिभिःपंचत्रिभिःपंचत्रिभिर्हृयं ॥ सूर्यभाद्दिनभं यावत्हानिर्वृद्धि

हलक्रमात् ॥३१॥ इतिहलप्रवा ॥ पूर्वाषाढाभिर्तिहृद्रेविधियुग्मंहचित्र

यं ॥ उत्तराफाल्गुणीहस्तत्रयंमूलंचरेवती ॥३२॥ मैत्राश्विनीच लग्नेपि

सिंहकन्याघटोवृषः ॥ मिथुनोमकरोग्राह्योवास्तुकर्मणिशस्यते ॥३३॥ व ॥१२॥

त्र्याघातशूलानिव्यतिपातातिगंडकौ ॥ विष्कुंभः परिघोवर्ज्योवारेभौ

मश्चभास्करः ॥३५॥ इतिवास्तुकर्म ॥ आर्द्रामूलभिषाश्लेषाविन ॥ स्वाभ

रणीहृयं ॥ सामन्याचद्वादशीरिक्तापष्ठीचंद्रसयोष्टमी ॥३६॥ प्रतिपच्चेति

थ्योवारोसाम्योगानिकुमौतथा ॥ पूर्वदेवप्रतिष्ठास्यात्स्थिरलग्नोत्तरा

यणे ॥३७॥ इतिदेवालयवापीकूपतटाकादिप्रतिष्ठा ॥ विन ॥ स्वाभरणी

पूर्वादित्याश्लेषामघास्तथा ॥ अमावास्याचरिक्ताचवारेभौमरविस्तथा ॥

॥३८॥ ग्रहप्रवेशाचेत्रस्यपोषाषाढोचकार्तिकः ॥ अश्विनीचस्थिरेलग्नेग्रा

ह्योपक्षासुधैःस्मृतः ॥३९॥ इतिग्रहप्रवेशमुहूर्तः ॥ अनुराधात्रयंहस्तोमृ

गाश्वीचदितिहृयं ॥ यात्रायांरेवतीहस्तनिंद्यार्द्राभरणीहृयं ॥४०॥ मघापो

त्तराचित्रास्वातीसर्पाश्वान्येचमध्यमा ॥ षष्ठीरिक्ताद्वादशीचपर्वाणिपरि

वर्जयेत् ॥४१॥ लग्नेकुन्यामन्मथश्चमकरश्चतुलाधराः ॥ यात्रायांचंद्रबलेकार्यो

र्याशकुनेनविचारयेत् ॥४२॥ इतियात्रायां ॥ शनौचंद्रेत्यजेत्पूर्वांदक्षिणां

च दिशांगुरौ ॥ सूर्येशुक्रेपश्चिमांचबुधेभौमेतथोत्तरां ॥४३॥ सर्वदिग्गा

मनेहस्तपुष्यश्वाश्रवणमृगः ॥ सर्वसिद्धिकरापुष्याविद्यायांचगुरुस्त

था ॥४४॥ इतिप्रयाणेनसत्रावलि ॥ प्रतिपत्सुनवंम्यांचपूर्वस्यांदिशियो

गिनी ॥ अग्निकोणेतृतीयायामेकादश्यांचसासृता ॥४५॥ त्रयोदश्यां

चपंचम्यां दक्षिणस्यां शिवप्रिया ॥ द्वादश्यां च चतुर्थ्यां च नैरृते कोणगामि
नी ॥ ४६ ॥ चतुर्दश्यां च षष्ट्यां च पश्चिमायां च योगिनी ॥ पूर्णिमायां च सप्तम्यां
वायुकोणे च पार्वती ॥ ४७ ॥ दशम्यां च द्वितीयायां मुत्तरस्यां शिवा भवेत् ॥
ईशानकोणे चाष्टम्यां शैलराजसुता मता ॥ ४८ ॥ योगिनी सुखदा वामे पृ
ष्ठे वाञ्छितदायिनी ॥ दक्षिणे धननाशाय सन्मुखे मरणप्रदा ॥ ४९ ॥ इति
॥५३॥ योगिनीचक्रं ॥ मासे च प्रतिपच्छ्रेष्ठा द्वितीया कार्यकामिनी ॥ आरोग्यदा तृ ॥१३॥
तीया च चतुर्थी कलहप्रदा ॥ ५० ॥ पंचमी च श्रियं नित्यं षष्ठी च कलहप्रदा ॥
भक्ष्यपानसमायुक्ता सप्तमी सुखदा सदा ॥ ५१ ॥ अष्टमी व्याधिदा नित्यं नव
मी मरणं ध्रुवं ॥ दशमी भूमिलाभश्च एकादश्यापि हेमदा ॥ ५२ ॥ द्वादशी
प्राणसंदेहा सर्वसिद्धा त्रयोदशी ॥ शुक्लावाय दिवाहन्ना वर्जनीया चतु
र्दशी ॥ ५३ ॥ पूर्णिमा च अमावास्यां प्रस्थाने नैव कारयेत् ॥ तिथिक्षये च मा

शीघ्र बोध

सान्ते ग्रहणान्ते दिनत्रये ॥ ५४ ॥ इति यात्रातिथयः ॥ अष्टासु प्रहरार्द्धेषु प्रथ
माद्येषु दर्निशं ॥ पूर्वस्यां वामतो राहुस्तुर्यां तुर्यां दिशं व्रजेत् ॥ ५५ ॥ जयाय द
क्षिणे राहुर्योगिनी वामतः शुभा ॥ पृष्ठतो द्वयमाख्यातं चंद्रमा सन्मुखं शु
भः ॥ ५६ ॥ इति राहुज्ञानं ॥ चंद्रश्च मतिपूर्वादिक्रमेण दिक्चतुष्टये ॥ मेषा
दिके तु यात्रायां सन्मुखश्चैव केशोभनः ॥ ५७ ॥ इति चंद्रसन्मुखादिज्ञा ॥
याम सुग्मधुरात्रौ च वामपूर्वादिगो रविः ॥ यात्रास्मिन्दक्षिणे वामे प्रवेशे
श्रेष्ठको द्वय ॥ ५८ ॥ इति रविवारः ॥ सूर्यभाद्दशमे षष्ठे तूर्ये चांके त्रयोदशे ॥
विंशतिश्च रवेर्योगाः षट् कुयोगस्य वाशकाः ॥ ५९ ॥ इति वियोगः ॥ मानु १
भानु ७ दिक्षा ३ सर्प ८ ऋतु ६ वेदाश्च ४ निः क्रमात् ॥ रविवारान्मुहूर्तीयं कु
लिकानेद्दितः शुभः ॥ ६० ॥ इति मुहूर्तकुलिकानि ॥ गतानाड्या द्विगुणि
ता पंचनिश्च विभाजितां ॥ सूर्यशुक्रबुधश्चंद्रो मंदजीवकुजक्रमात् ॥ ६१ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥१५॥ यावारस्यत्रद्दिवसेतदादिगणेक्कमात्॥ शुभग्रहस्यशुभदोमुहूर्त्तोन्यस्य ॥१५॥
दुःखदः॥ ६२॥ इतिमुहूर्त्तदेवता॥ तिथिवारंश्चनक्षत्रंनामाक्षरसमन्वितं॥
द्वित्रिचतुर्भिर्गुणितंरससप्ताष्टभाजितं॥ ६३॥ आदिशून्येभवेद्धानिःमध्य
शून्येद्विपुर्भयं॥ अंत्यशून्येभवेन्मृत्युः सर्वांकेविजइभवेत्॥ ६४॥ इतिस
र्वांकयोगः॥ ग्रामेप्रवाहेगमनादिग्रामंत्तस्यप्रवाहेनहिकिंचनापि॥ प्रष्टु
र्यदिस्याद्वहमानभागेदिक्कोचभागेविफलंसमस्तं॥ ६५॥ इतिरात्रायांव
रंभे॥ दक्षिणेदुःखदःशुक्रः सन्मुखंहंतिलोचनं॥ वामेपृष्ठशुभेनिःसरा
धयेस्तदगःशुभ॥ ६६॥ इतिशुक्रदोषमुहूर्त्तः॥ विद्यारंभेगुरुश्रेष्ठमध्यमौ
रविभार्गवौ॥ अन्यभ्यासेबुधेचंद्रेसाज्यमृत्युःशनौकुजे॥ ६७॥ इतिवि
द्यारंभः॥ पुष्यभाद्रपदायुग्मंस्वातीचश्रवणाश्विनी॥ हस्तोत्तरामृगौमै
त्रंतथाश्लेषाचरेवती॥ ६८॥ ग्रहाणितानिचैतानिक्रयविक्रयणेबुधैः॥

चंद्रभार्गवजीवाश्चवाराःशकुनमुत्तमं॥ ६९॥ इतिक्रयविक्रय॥ हस्तादि
पंचपूर्वाश्चधनिष्ठासुचकोनचं॥ रक्तंपरिदधेवस्त्रंभौमार्केगुरुभार्गव
॥ ७०॥ इतिरक्तवस्त्रचूडासुवर्णादिपरिधापनं॥ धनिष्ठापंचकेवर्जोत्रुण
काष्टादिसंग्रहः॥ त्रिज्यादक्षिणदिग्यात्राग्रहाणांछादनंतथा॥ ७१॥ तै
लाभ्यंगेरवौतापःसोमेशोभाकुजेमृतिः॥ बुधेधनंगुरौहानिःशुक्रेदुः
खंशनौसुखं॥ ७२॥ इतितैलाभ्यंग॥ हस्तत्रयेपत्रत्नयुगेमघायांपुष्येध
निष्ठाश्रवणोत्तरेषु॥ मूलानुराधाहरिरेवतिषुस्थिरेषुलग्नेषुवधूप्र
वेशः॥ ७३॥ सूर्येरोगःकुजेमृत्युःवैधव्यंचबुधेस्मरले॥ जीवशुक्राकि
चंद्रेषुप्रवेशःसंपदंवधूः॥ ७४॥ इतिवधूप्रवेशः॥ आश्लेषाद्वितयेस्वा
तिरोहिणीचपुनर्वसुः॥ रोगस्नानेरेवतीचवर्जयेदुत्तरात्रयं॥ ७५॥ रिक्ता
तिथोचरेलग्नेवारेचरविभौमजे॥ स्नानंचरोगिनःप्रोक्तंद्विजभोजनंस

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

युतः ॥७६॥ इति रोगमुक्तस्नानं ॥ आनंदकालदंडश्च धूम्राक्षोथ प्रजापतिः ॥
सौम्यो ध्वांक्षो ध्वजश्चापि श्रीवत्सो वज्रमुद्गरौ ॥७७॥ छत्रं मित्रं मानसाख्यं
सिद्धिश्चाथ शुभामृतः ॥ उत्पातमृत्युकाणाश्च पद्माक्षो लुंबकं तथा ॥७८॥
मुषलो गजमातंगौ राक्षसश्च चरः स्थिरः ॥ वर्द्धमानश्च विज्ञेया अष्टाविंश
तिरियमी ॥७९॥ फलैस्त्वनामसदृशा योगा दैवज्ञभाषिताः ॥ अश्विनिरवि
॥१५॥ वारे च योगः स्यानंदसंज्ञकः ॥८०॥ मृगशीर्षे च शीतांशौ चाश्लेषा क्षितिनं ॥१५॥
दने ॥ बुधे हस्तानुराधा चेद्देवराजपुरोहिते ॥८१॥ भार्गवे चोत्तराषाढा मा
नौ शतभिषा यदा ॥ तदानंदादियोगस्यात्कालदंडादयः क्रमात् ॥८२॥ इ
ति नक्षत्रवारैरष्टाविंशतिरानंदादियोगाः ॥ हस्तः सूर्ये मृगः सोमवारे भौ
मे तथाश्विनी ॥ बुधे मैत्रो गुरौ पुष्यो रेवती भृगुनंदने ॥८३॥ रोहिणी सूर्य
पुत्रे च सर्वसिद्धिप्रदायकः ॥ असावमृतसिद्धिश्च योगः प्रोक्तः पुरातनैः ॥८४॥

ज्यौघ बोध

इति अमृतसिद्धियोगः ॥ विशाखादि चतुर्थे च सूर्यवारक्रमेण च ॥ उत्पात
मृत्युकाणाश्च सिद्धियोगाः प्रकीर्तिताः ॥८५॥ इति उत्पातयोगाः ॥ तिथ्यं
केन समायुक्तो वारांको यदि जायते ॥ त्रयोदशांकः ककचो योगो निंद्यः सदा
शुभे ॥८६॥ इति ककचयोगः ॥ नंदा सूर्यांगले च भद्रा भार्गवचंद्रयोः ॥ बु
धे जया गुरौ रिक्ता शनौ पूर्णा च मृत्युदाः ॥८७॥ इति मृत्युयोगः ॥ अंधाक्ष
श्चिपिटाक्षश्च काणाक्षो दिव्यलोचनः ॥ गणयेद्रोहिणी पूर्वं सप्तवारान्य
नुक्रमात् ॥८८॥ अंधके वा हृतं द्रव्यं लभते शीघ्रकेकरे ॥ काणाक्षः श्रणुया
न्नैति दिव्यनेत्रे न कांचनं ॥८९॥ इति अंधकाणचिपिटादिदोषाताज्ञानं ॥ पुन
र्वसुमृगश्चार्द्रा ज्येष्ठा मैत्रकरस्तथा ॥ पूर्वाषाढोत्तराषाढे मूलं दक्षिणचा
रिणः ॥९१॥ अश्विनी भरणी स्वाती विशाखा फाल्गुनीद्वयं ॥ मघा भाद्र
पदायुग्मं नव चोत्तरचारिणः ॥९२॥ कृत्तिका रोहिणी पुष्य चित्राश्लेषा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

चरेवती॥ आंतं धनिष्ठा श्रवणेन वमध्य प्रवासिनः॥ ९३॥ इति नक्षत्रवारः॥
अमंति प्रदिष्ठो वत्सो मासानां च [illegible] त्रिकं त्रिकं॥ आदौ भाद्रपदं हत्वा सव्य
तो दिग्चतुष्टयं॥ ९४॥ यात्रा विवाद संबंधं द्वारं च गृह संमेयोः॥ भूपते
मिलनो पुष्टं वत्साणपि मुखं वर्जेत्॥ ९५॥ इति वत्सफलं॥ त्रयं पयमेश्च वा
ग्नाषद् विधो पंचमगेत्र पं॥ एकैमात्रा च नक्षत्रे चत्वारीं च पुनर्वसू॥ ९६॥
॥१६॥ पुष्य त्रिके रसः सर्पा मघा यां भानि पंच च॥ द्वयं द्वयं च फाल्गुण्यो स्त्रयं हस्ते ॥१६॥
पु पंच च॥ ९७॥ चित्रा स्वातौ रेकमेकं चतुष्कं च विशाखयोः॥ त्रयस्यादनुरा
धायां ज्येष्ठायां च त्रयस्मृतं॥ ९८॥ मूले रुद्रो चतुष्कं च पूर्वाषाढ तथोत्तरे
त्रयं चाभिजितः प्रोक्तं श्रवणे च त्रयं पलथा॥ ९९॥ धनिष्ठायां च चत्वारि
आंतं आतभिषा सह॥ द्वयं द्वयं भाद्रयोश्च द्वात्रिंशद पिवांतिकं॥ १००॥ इति
नक्षत्रतारासंज्ञा॥ लग्ने ष्टमे व्यये सूर्ये क्षेत्रपालस्य दूषणं॥ आकाशदेव्या

॥ग्र बो॰

चंद्रे तुलग्ने षष्ठाष्टमे व्यये॥ १॥ द्वादशो दशमे भौमे आकिन्या दूषणं स्मृतं॥
वनदेव्या भवेदोषः सप्तमे द्वादशे बुधे॥ २॥ यामित्रे द्वादशे जीवे तत्र दोषानि
गद्यते॥ अस्तव्यये देय पूज्ये जलदेव्याश्च दूषणं॥ ३॥ शनिश्चरे व्यये चास्त
दोषस्यादात्मवात्मजः॥ यामित्र द्वादशे राहुः कुगतिश्वात दूषणं॥ ४॥ पित्र
दोषो भवेन्मेषो स्वधा हानि विवर्णता॥ वृषे [illegible] गग [illegible] सदेव्याश्च ज्वरः
कुस्वप्न नेत्ररुक्॥ ५॥ मिथुने च महामायादोषो वलाज्वरो निलः॥ कर्कं चरा
किनी दोषो हास्य रोदन मौनसा॥ ६॥ सिंहे जलप्रेत दोषो दिवाशीलज्वरो रु
चिः॥ ग्रह दोषश्च कन्यायां क्रोधालस्या रुचि व्यथा॥ ७॥ क्षेत्रपाल भवेद्दो
षलुलेसं तानपीडनं॥ वृश्चिके नागदोषश्च ज्वालादेहबुवृद्धिता॥ ८॥ चाप
देहभवादोषो ज्वरश्वोकोदरव्यथा॥ मकरे चंद्रीका दोषादेहभंग ज्वरा
निलः॥ ९॥ मलिनः प्रेतदोषस्तु कुंभे देहस्य पीडनं॥ मीने च पाग्निनी दोषो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ज्वरोणंजालदर्शने ॥१०॥ व्ययेधर्मेतृतीयेचषष्ठपापग्रहायदि हतोदेरज
कोत्रवतस्यदोषकुलोद्भवः ॥११॥ यानेजलेकुनेशाक्षेगरसूर्येस्वयंमृतः ॥
यादुश्चकुस्ततेनष्टः ॥ लिपूर्वेहिजावेने ॥१२॥ स्वक्षेत्रेगोत्रयोदोषः कुरुक्षेत्रे
पराङ्मुखः ॥ शत्रुक्षेत्रेशत्रुदोषोमित्रेस्वजनसंभवः ॥१३॥ इतिदोषज्ञानं ॥ अश्वा
दिसवाश्विनीहस्तामूलंपुष्योत्तरात्रयं ॥ सिद्धियोगधनिष्ठाचतिथिरप्यष्ट
॥१८॥ मतथा ॥१४॥ सूर्येविशाखाभरणीज्येष्ठमिश्रोमघातथा ॥ चतुर्दशीद्वाद ॥१८॥
शीचविरुद्धासप्तमीतिथिः ॥१५॥ सोमिपुष्यनुराधाचश्रवणोरोहिणीमृ
गःनवमीदशमीचापिसिद्धियोगाप्रकीर्तिताः ॥१६॥ चंद्रेचित्राविशाखाच
तथाषाढाद्वयंबुधे ॥ एकादशीतथाषष्ठीवर्जनीयात्रयोदशी ॥१७॥ भौ
मेमूलाश्विनीसर्पमृगश्चोत्तरभाद्रपात् ॥ सिद्धाष्टमीतृतीयाचसप्तमी
चत्रयोदशी ॥१८॥ निंद्यासतिभिषार्द्राचधनिष्ठापूर्वभाद्रपात् ॥ मघाचवै

शीघ्र बोध

॥१७॥

त्तराषाढाद्वितीयादशमीमकुजे ॥ बुधानुराधापुष्यश्चहस्तकृत्तिकारोहिणीमृगः ॥
सिद्धियोगाद्वादशीचद्वितीयासप्तमीषुच ॥२०॥ बुधेमूलंधनिष्ठाच ॥ रेव
तीचाश्विनीयमः ॥ तृतीयानवमीचापिवर्ज्याः प्रतिपदातिथिः ॥२१॥ गुरोपुष्यो
विशाखाचमैत्रपुष्यपुनर्वसुः ॥ सिद्धियोगपूर्णिमाचपूर्णिमादशमीति
थिः ॥२२॥ जीकेशतभिषार्द्राचहस्तकृत्तिकोत्तरफाल्गुनी ॥ विधिमृगाष्टमीषष्ठी
चतुर्थीश्चविवर्जिता ॥२३॥ शुक्रेचित्रार्यमापूषाश्रवणश्चैपुनर्वसुः ॥ सि
द्धिचैकादशीषष्ठीप्रतिपच्चत्रयोदशी ॥२४॥ भार्गवारोहिणीपुष्योज्येष्ठा
श्लेषामघातथा ॥ द्वितीयासप्तमीचापिवर्जनीयासदाबुधैः ॥२५॥ शनौ
चरोहिणीस्वातीश्रवणंपूर्वफाल्गुनी ॥ मघाचनवमीसिद्धाचतुर्थीश्च
चतुर्दशी ॥२६॥ शनौहस्तोत्तराषाढाचित्राचोत्तरफाल्गुनी ॥ रेवतीचवस
दावर्ज्यातिथिःषष्ठीचसप्तमी ॥२७॥ इतिनक्षत्रविचारःशुभाशुभयोगः ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

चरंचलंस्मृतंस्वातीवनर्वसुश्रुतित्रयं॥ तीक्ष्णदारुणमाश्लेषाज्येष्ठार्द्रोमूल
मेवच॥२७॥ लघुक्षिप्रंस्मृतंपुष्योहस्तोश्विन्यभिजित्तथा॥ मृदुमैत्रंस्मृतं
चित्रानुराधारेवतीमृगः॥२८॥ ध्रुवंस्थिरंविनिर्दिष्टंरोहिणीचोत्तरात्रयं॥
क्रूरमुग्रंमघापूर्वात्रितयंभरणीतथा॥२९॥ मिश्रंसाधारणंप्रोक्तंविशा
खाकृत्तिकातथा॥ नक्षत्रेषुचकर्माणिनामतुल्यानिकारयेत्॥३०॥ इति
॥१८॥ संज्ञा॥ शनिचक्रंनराकारंलिखेत्पत्रेशनिर्भवेत्॥ तन्नक्षत्रंमुखेदत्वा ॥१८॥
यावन्नामनरस्यच॥३१॥ तावद्विचारयेत्तत्रज्ञेयंशुभमथाशुभं॥ एकंमु
खेचनक्षत्रंचत्वारोदक्षिणेकरे॥३२॥ त्रयंत्रयंपादयोश्चवामहस्तेचतु
ष्टयं॥ हृदिपंचत्रयामूर्ध्निनेत्रेगुह्येद्वयंद्वयं॥३३॥ हानिस्याद्दक्षिणेहस्ते
नामवामेचरोगता॥ हृदिश्रीमस्तकेराज्यंपादेपर्यटनंसदा॥३४॥ ने
त्रेसुखंगुदेमृत्युःशनिचक्रंविचारयेत्॥ द्विजपूजाचकर्तव्याकल्याणेजा

शीघ्र

बोध

यतेसदा॥३५॥ इतिशनिचक्रं॥ मेषराशौगुर्जरेषुप्रभासेचार्बुदेवृषे॥ मिथु
नेजायतेपीडास्थूलामूलस्थलेषुच॥३६॥ कर्केकाश्मीरकेचैवधारात्रेप्रस्थ
मृगाधिपे॥ शनीश्चरेचकन्यायांमालवायांतिसंक्षयं॥३७॥ तुलावृश्चिक
चापेषुयदियातिशनीश्चरे॥ नवर्षतितदामेघपृथ्वीदुर्भिक्षपीडिता॥३८॥
सुभिक्षंमकरेकुंभेजायतेबहुधान्यशनौ॥ मीनेचसर्वलोकानांदुर्भिक्षेणक्ष
याभवेत्॥३९॥ इतिराशौशनिविचारः॥ यत्रमासेरविर्वाराजायतेपंचसं
ततं॥ दुर्भिक्षंछत्रभंगंचतत्राकालेचमहाभयं॥४०॥ सोमश्चपंचवाराश्चय
त्रमासेभवंतिहि॥ धनधान्यसमृद्धिश्चसुखंभवतिसर्वदा॥४१॥ यत्रमासे
मंगलेचजायतेपंचवासराः॥ रक्तेनपूरितापृथ्वीछत्रभंगंतदाभवेत्॥
॥४२॥ बुधस्यपंचवारास्तुयत्रमासेनिरंतरं॥ प्रजानांसुखमत्यंतंसुभि
क्षंचप्रजायते॥४३॥ यत्रमासेपंचवाराजायतेचबृहस्पतेः॥ विग्रहोपंच

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मेदेन्नो [illegible] खङ्गयुद्धं प्रजायते ॥५४॥ शुक्रस्य पंचवारास्युयत्रमासे निरंतरं ॥ प्रजा
नां वृद्धिः सुभिक्षं सुखं तत्र प्रवर्धते ॥५५॥ शनिश्च पंचकं दृष्ट्वा पातालं कंपते पृथिवी ॥
दुर्जन्ये दर्भं गश्च वन्हिदाहो महर्घता ॥५६॥ इत्यकमासानां पंचवार फलं ॥
श्रीगुरुत्यो विंशतिः सूर्ये नं कुसोम [illegible] श्च रेउन्नाः ॥ कुजे पंचदशं गुरुत्वे बुधवारे
चतुर्दशाः ॥५७॥ त्रयोदश गुरोर्वारे द्वादशार्के शुक्रयोः ॥ शंकुमूलयदाछयाम
॥१७॥ ध्यान्हे च प्रजायते ॥५८॥ तदा चाभिजिता ख्याता घटिकैका स्मृता बुधैः ॥ अ ॥१७॥
त्र कार्याणि सर्वाणि सिध्यंति निश्चितानि च ॥५९॥ जातोभिजित राजस्यात् व्या
पारे सिद्धिमुत्तमा ॥ इति अभिजित फलं ॥ अर्थवृद्धि फाल्गुनस्यात् चैत्रे चलहंसे
पदा ॥ वैशाखे विग्रहो राज्यो ज्येष्ठे वृष्टीश्च भूयसी ॥५०॥ आषाढे वोदितो शुक्रो
जलंभवति दुर्लभं ॥ श्रावणे च पशुपीडा भाद्रे धनसमृद्धयः ॥५१॥ आश्विने स
र्वसंपत्तिः शुभं कार्त्तिकमार्गयोः ॥ पौषमासे छत्रभंगो माघे [illegible] दति भृगोसुतः ॥५२॥

इति मासशुक्रोदयः ॥ पर्वकाय होलिकायां प्रजा भूपालयोसुखः ॥ पलायने
च दुर्भिक्षं दक्षिणे जायते ध्रुवं ॥५३॥ पश्चिमे लक्षणं संपत्तिरुत्तरे धान्यसंभ
वः ॥ यदि खे च त्रिखा वृद्धिः दुर्गा राज्ञा च संश्रयेत् ॥५४॥ इति होलिका फलं ॥
एकादश्यां कार्त्तिकस्य यदि मेघ समीक्षते ॥ आषाढे च तदा वृष्टि जायते नात्र
संशयः ॥५५॥ मार्गशीर्षस्य चाष्टम्यां दृश्यते विद्युते यदि ॥ तदा वृष्टिर्जायते
च मासे संजायते ध्रुवं ॥५६॥ कृष्णपक्षे दशम्यां च वृष्टि पौषस्य जायते ॥ तदा
भाद्रपदे मासे वृष्टिर्भवति भूयसी ॥५७॥ वृष्टिश्चेन्माघस सम्यां ज्येष्ठमूले
न वर्षति ॥ नक्षत्रे वारिवाहस्तु तदा नैव पयो मही ॥५८॥ पंचम्यां प्रथमे पक्षे
श्रावणस्य च वर्षति ॥ पयोवाहस्तदा धान्ये धरा व्याप्ता जलैरपि ॥५९॥ आषा
ढपूर्णमायां च तन्नोक्षत्रे विचारयेत् ॥ पूर्वाषाढे सुभिक्षं स्यात् मूले दुर्भिक्ष
मुच्चैः ॥६०॥ उत्तराषाढके स्वाती पीडांकं टंक संगतिः ॥ ज्येष्ठस्य प्रथमे पक्षे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प्रतिपद्यां यदा भवेत् ॥ ६१ ॥ रविवारस्तदा वायुर्वातवृष्टिकालकारकः ॥ असंतवि
ग्रहा भौमे बुधे दुर्भिक्षसमुद्भवैः ॥ ६२ ॥ अनावृष्टिश्च निर्वारे जलः क्वापि न दृश्य
ते सोमसुक्रसुराज्यानां यदि वार प्रजायते ॥ ६३ ॥ धनधान्यसुतोत्पत्तिस्वर्गे
च महोत्सवः ॥ पौषमासस्य संक्रांतौ रविवारो यदा भवेत् ॥ ६४ ॥ धान्यस्य द्वि
गुणं मौल्यं भौमवारे खलु गुणं ॥ त्रिगुणं शनिवारेण ॥ बुधे सुक्रे समं भवेत् ॥
॥ २० ॥ ६५ ॥ सुराचार्ये च सोमे च मूलमर्थं सुनिश्चितं ॥ मीनसंक्रमणे सूर्यवारे वाति ॥ २० ॥
समीरणः ॥ ६६ ॥ भौमपीडा पशूनां च दुर्भिक्षं च शनैश्चरे ॥ संक्रांतौ यदि मीन
स्य बुधवारः प्रजायते ॥ ६७ ॥ छत्रभंगमहामारी राष्ट्रे भयविचित्तता ॥ संक्रां
तौ सौम्यवारेषु प्रजानां परमं सुखं ॥ ६८ ॥ भानुभौमार्किवारेषु पापयुद्धं मह
र्घता ॥ संक्रांतिधरनक्षत्रादासभावो धिगण्यते ॥ ६९ ॥ त्रिकं षट्कं त्रिकं षट्कं
पुनः ॥ त्रिकं षट्कं पुनस्तथा ॥ भोगाव्यथा वस्त्रहानिश्च विपुलं धनं ॥ ७० ॥ षट्कभागफ

श्रीग्र

लं षट्कं मासि मासे विचारयेत् ॥ ७१ ॥ तुलसंक्रांतिफलं ॥ रात्रिचक्रे लिखित्वादौ
मेषसंक्रांतिभादिकं ॥ अष्टाविंशतिकं तत्र लिखेन्नक्षत्रमंडले ॥ ७२ ॥ संधौ द्वे
दद्यादन्यत्रैलोकैकमेव च ॥ चत्वारः सागरास्तत्र संधयः चाष्ट संख्यया ॥ ७३ ॥
शृंगाणि तत्र चत्वारि तटान्यष्टौ स्मृतानि च ॥ रोहिणीपतितायत्र लत्र संपत्सु
भाः शुभं ॥ ७४ ॥ यतो जलमपस्येषां चंद्रस्य परमा प्रिया ॥ समुद्रेषु महावृष्टि
स्तटे वृष्टिश्च शोभना ॥ ७५ ॥ पर्वते बिंदुमात्रं स्यात् संकटे च छिद्रसंधिषु ॥ दु
र्भिक्षादिफलं ॥ नराकारं लिखेच्चक्रे सूर्यात्त्र्यवस्थिताः ॥ तत्रस्त्रादिकं
कृत्वा त्रयं पादयोश्च मस्तके ॥ ७६ ॥ मुखे त्रयं स्कंधयोश्च द्वयादेकैकमेव च ॥ हस्त
योश्च तथैकैकं पाणौ द्वयेकमेककं ॥ ७७ ॥ हृदि पंच गुदे चैके नाभौ चैकं प्रदाप
येत् ॥ जंघयोरेकमेकं च षड्बाहुपादयोः ॥ ७८ ॥ मस्तके पट्टबंधः स्यात् सु
खमिष्टान्नभोजनं ॥ स्कंधे गजस्कंधगामी बाहुस्थाने च्युतो भवेत् ॥ ७९ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पार्श्वे च जायते चौरो हृदये च श्वरो नरः ॥ स्वल्पतोषी भवेन्नाभौ परदाररतो गु
ह्ये ८० ॥ जंघयोः परदेशः स्यात् अल्पायुश्च पदद्वयोः ॥ चक्रं च सूर्येण नक्षत्राज्ज
न्मभावाधिगण्यते ८१ ॥ इति सूर्यतन्त्रचक्रं ॥ ग्रामो यत्र भवेदृक्षे तत्रा सप्त
च मस्तके ॥ पृष्ठे सप्त हृदि ज्ञेया सप्त पादे च तारका ८२ ॥ मस्तके च धनी मान्यः
पृष्ठे हीनश्च निर्द्धनः ॥ हृदये सुखसंपत्तिः पादे पर्यटने फलं ॥ ८३ ॥ इति ग्राम
२१ नाम सफलं ॥ मूले श्रेष्ठो मूलवृक्षस्य घटिकाः परिकीर्तिता ॥ स्तंभे षडाहु घटि २१
काः स्युर्विंशतिश्चैकस्कन्धा स्मृता ८४ ॥ शाखायां च नव प्रोक्ताः पत्रे प्रोक्ताश्चतुर्द
श ॥ पुष्पं पंच फले वेदा शिखायां च त्रयं स्मृतं ८५ ॥ मूलनाशो हि मूलस्य स्तं
भे हानिर्धनक्षयः ॥ स्कन्धे भ्रातुर्विनाशाय शाखायां मातृपीडनं ॥ ८६ ॥ पत्नीवा
रक्षयं पत्रे पुष्पे मंत्री च भूपतेः ॥ फले राज्यं शिखायां स्यादल्पजीवी च बालकाः
८७ ॥ इति मूलवृक्षफलं ॥ रवेस्तादिमगं तेन यावत्तिष्ठति चंद्रमा ॥ शुक्र

शीघ्रबोध

स्तावद्भवेद्धध सन्मुखं गमनं कुरु ॥ ८८ ॥ प्राक्पश्चादुदितः शुक्रः पंच सप्त दिनं शि
शुः ॥ विपरीते तु वृद्धित्वं लब्धदेवगुरोरपि ॥ ८९ ॥ इति शुक्रस्यापि शुक्रवृद्धिबल
स्थानं ॥ तृतीये दशमे षष्ठे तदा सूर्यः शुभावहः ॥ प्रथमे दशमे षष्ठे तृतीये स
प्तमे गुरौ ॥ ९० ॥ शुक्लपक्षे द्वितीये च पंचमे नवमे शुभः ॥ तारा शुभप्रदा सर्व
त्रिपंचसप्तवर्जिता ॥ ९१ ॥ यदि स्यात्सबलश्चंद्र स्तथापि क्रूरदायिनी ॥ तृ
तीया पंचमी तारा सप्तमी चन्द्रणां भवेत् ॥ ९२ ॥ जन्मसंपद्विपत्क्षेम प्रत्यरिः सा
धको वधः ॥ मैत्रातिमैत्री तासु त्रिरावृत्तानवैव हि ॥ ९३ ॥ इति ताराफलं ज्ञा
नं ॥ त्रिषष्ठ दशमे भौमे राहुकेतुः शनिः शुभः ॥ षष्ठे सप्तमे द्वितीये च चतुर्थे द
शमे बुधः ॥ ९४ ॥ द्वितीया पंचमो जीवः सप्तमो नवमः शुभः ॥ विहाय शुक्रो
दशमं षष्ठं च सप्तमं शुभः ॥ ९५ ॥ एकादशे ग्रहाः सर्वे सर्वकार्येषु शोभनः ॥
ग्रहाणां गोचरं ज्ञेयं फलं विज्ञैः शुभाशुभं ॥ ९६ ॥ इति ग्रहगोचरफलं ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दस्राम्यां विधिहस्तकुपस्से पूर्णो हि चंद्रमाः ततः पंरक्षीणं चंद्रो सुभं कर्मवि
वर्जयेत् ९७ पुनर्वसुद्वयं सौम्यं श्रुतीत्रयकरत्रये रेवतीद्वितीयं ज्येष्ठा मृ
गशीर्षं च गृह्यते ९८ सौम्यप्राणद्वैधीयाद्यामघामैत्रं च रोहिणी उत्तरा
कृत्तिकावारा भानुभौमशनिश्चरः ९९ रिक्तादृयाष्टमीषष्ठीसौरं चंद्रक्ष
या निशि संध्याविष्टांतगंडांते भोजनं तत्र वर्जयेत् १०० इति निरसभोजन
२२ ...रेवतीद्वितीयं पुष्या रोहिण्यां मृगमैत्रयोः श्रवणोत्तरात्रये सुराज्य ॥२२॥
स्यादभिषेचनं १ इति राज्याभिषेक चित्रामृग्यानुराधासु रेवसाश्रवणो
द्वये हस्तपुष्यं च रोहिण्या मश्विन्या मुत्तरात्रये २ लग्ने स्थिरे राजयोग ल
ग्ने च बलसंयुते शुभे योगे शुभे चंद्रे राज्ञां दर्शनमुत्तमं ३ इति राजदर्श
नः रेवतीयुगलं चैव ज्येष्ठमैत्रत्रयं मृगः पुनर्वसुश्च विज्ञेया गणो
तियुग्म चैव बुधैः ४ बीजारोपं चैवाणिज्यं सर्वसिद्धं च कारयेत् वारुणानि

च यं न्नाशिद्रम नेन्द्र विवर्जयेत् ५ पूर्वात्रयं मघाश्लेषा विशाखा बाहुलिका च प
मः मूले चाधोमुखा ज्ञेया नव कार्यं गणो बुधैः ६ भूकार्यं गुह्यकार्यं च खन
नं निविवरस्य च युद्धं चाधोमुखं यच्च तत्कार्यं कारयेद्बुधः ७ उत्तरात्रती
य पुष्यो रोहिण्यार्द्रा श्रुतित्रयं ऊर्ध्ववक्त्रा गणो ज्ञेयो नक्षत्राणां मनीषिभिः
८ प्रसादछत्रे गोशालिप्राकारध्वजतोरणं विनाभिषेकसंयुक्ते कूर्यादू
र्ध्वमुखा गणे ९ इति नक्षत्रमुखकार्यं... पुनर्वसुद्वयं पूषा मृगाश्वो
वत्करत्रयं मूलं मृगस्तित्रयं मैत्रं भिषकर्मणि गृह्यते १० सामस्सुक्र सुरेज्यानां
वाराः शकुनमुत्तमं लग्ने चापे च मीने च वृषायाद्यौ तुलाधरः ११ इति प
...अमावास्याष्टमी सार्ध्या पौर्णिमा च चतुर्दशी रवि वा
रो वर्जनीयो गोपशूनां विनिर्गमो १२ चित्रोत्तरा रोहिणी च श्रवणे पि विव
र्जितः एतेषु पशुजातीनामशुभं निर्गमो भवेत् १३ इति पशुनिर्गमः ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

उत्तरासु विश्वाखायां रोहिणी च पुनर्वसौ नवमांश्च चतुर्दश्यां अष्टम्यां ना
नयेत्पशुः ॥ १४ ॥ इति पशुप्रवेशमुहूर्तः ॥ पूर्वामैत्रं द्वयोर्मूलं वासवो रेवती क
रः ॥ पुनर्वसुद्वयं ग्राह्यं पञ्चनां क्रय विक्रये ॥ १५ ॥ इति पशुविक्रयः ॥ रोहिण्यो
त्तरा चित्रास्व मैत्रपुष्ये करे मृगे ॥ रेवत्यां वारुणं चाश्वे द्विदैवे शुभवत्सरे ॥
॥ १६ ॥ स्थिर लग्ने शुभं प्रोक्तं वल्लिवृक्षादिरोपणं ॥ इति वृक्षादिरोपणं ॥ ॥२३॥
॥२३॥ नंदा तिथिन मादौ च पूर्णानां च तथांतिमे घटिकैकं शुभे त्याज्या तिथीगंडो
यमुच्यते ॥ १७ ॥ ज्येष्ठाश्लेषा रेवतीनां अंते च घटिकाद्वयं ॥ आदौ मूल मघा
श्विन्यां भगंडो घटिकाद्वयं ॥ १८ ॥ मीन वृश्चिक कर्कांते घटिकार्द्धं परित्यजे
त् ॥ आदौ मेषस्य चापस्य सिंहस्य घटिकार्द्धकं ॥ १९ ॥ तिथिगंडे भगंडे च ल
ग्नगंडे च जातकः ॥ न जीवति तदा जातो यावन्मे वसु खी भवेत् ॥ २० ॥ इति गं
डांतफलं ॥ सप्तम्यां च रविवारे बुधस्य प्रतिपद्दिने ॥ संवर्त्तो हि तदा योगो वर्जि

शीघ्र बोध

तव्य सदा शुभे ॥ २१ ॥ इति संवर्तकयोगः ॥ नंदा शुक्रे बुधे भद्रा शनौ रिक्ता कुजे
जया ॥ गुरु पूर्णा तिथि ज्ञेया सिद्धियोगाः शुभे शुभः ॥ २२ ॥ इति सिद्धियोगः ॥ नं
दा भौमार्कवारे तु भद्रा शुक्रेंदुवारयोः ॥ सौम्ये जया गुरौ रिक्ता शनौ पूर्णा च
मृत्युदा ॥ २३ ॥ इति मृत्युयोगः ॥ विष्कुंभ प्रीति आयुष्मान् सौभाग्य शोभनस्त
था ॥ अतिगंड सुकर्मा च धृतिः शूलस्तथैव च ॥ २४ ॥ गंडो वृद्धि ध्रुवश्चैव
व्याघातो हर्षणस्तथा ॥ वज्र सिद्धि व्यतीपातो वरियान्परिघः शिवः ॥ २५ ॥ सिद्धिः
साध्यः शुभः शुक्लो ब्रह्मा ऐंद्रो थ वैधृतिः ॥ सप्तविंशतिराख्याता नामतुल्या
फलाश्रमी ॥ २६ ॥ इति सप्तविंशतियोगः ॥ बवश्च बालवश्चैव कौलवस्तैतिल
स्तथा ॥ गरश्च वनिजो विष्टिः सप्तैतानि चराणि च ॥ २७ ॥ कृष्णपक्षचतुर्दश्यांश
कुनिः पश्च नागश्च दर्शमावास्या पाद लद्वयोः ॥ २८ ॥ शुक्ला प्रतिपदायश्चार्द्धे किंस्तुघ्नं
प्रथमे दले ॥ स्थिराण्येतानि चत्वारि करणानि जगुर्बुधः ॥ २९ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ २४ ॥

सुक्ले प्रदिपद्दांते च बवाख्यः करणो भवेत् ॥ एकादश्यैव विज्ञेयानि चर स्थिर वि
भागतः ॥ ३० ॥ गणतिथि छिद्रगुलिकः यद्दीनमेकेन कारयेत् ॥ सप्तभिश्च ह
रेद्भागं शेषं करणमुच्यते ॥ ३१ ॥ इति करणविचारः ॥ दस्रो यमो नलो धा
ता चंद्रो दितिर्गुरुः क्रमात् ॥ भुजंगमाश्च पितरो भगोर्यमदिवाकरः ॥
॥ ३२ ॥ त्वष्टा वायुः शक्रवन्ही मित्र शक्रश्च नैर्ऋतैः ॥ जलं विश्वविधिर्विष्णुर्व
सवो वरुणस्तथा ॥ ३३ ॥ अजैकपाद हिर्बुध्य पूषापिक थिता बुधैः ॥ अष्टावि
शति संख्यानां नक्षत्राणामधीश्वराः ॥ ३४ ॥ इति नक्षत्राधिपः ॥ इति श्रीका
शीनाथभट्टाचार्यविरचिते शीघ्रबोधे ॥ २ ॥ शिरो मुखं कर्णनेत्रं च स्पृष्ट्वा पृच्छ
ति वसनः ॥ सुवर्णधनधान्यानां लोभस्तस्य न संशयः ॥ १ ॥ स्कंध ग्रीवा कं
ठ हस्त स्पर्शे लाभो हि दुःखितः ॥ कुलिना भिः समालंबे भक्ष्यपाणादि सि
ध्यति ॥ २ ॥ जंघा लिंगा कटि स्पर्शे कन्या लाभ सुतोद्भवं ॥ जानुगुल्फपद स्प

॥ २४ ॥

शीघ्र

बोध

र्शे महाक्लेशः प्रजायते ॥ ३ ॥ केशस्पर्शे भवेन्मृत्युः फलादि स्पर्शने शुभः ॥ तृणां
गारक्तेसस्पर्शे कार्यसिद्धिर्न जायते ॥ ४ ॥ कौष्ट गंध पट स्पर्शे गरुपीडा म
नोद्भवं ॥ मृगारामात्रभांडादि स्पर्शे सिद्धिर्न जायते ॥ ५ ॥ शून्यालये श्मशा
ने च शुक्ल काष्टे क्षतोत्तरे ॥ गुल्मे च स्त्री धामस्थाने स्पर्शे क्लेशः प्रजायते ॥ ६ ॥
देवद्विज गृह नदीकूले देवस्थाने शुभं भवेत् ॥ सुखं दिक्ष स्थिते सिद्धिर्विदि
क्षु न च जायते ॥ ७ ॥ इति प्रश्नविचारः ॥ तिथौ मीने च मेषे च घट्यां पंच स्मृतिप
ला ॥ च तस्त्रश्च वृषे कुंभे पलाः प्रोक्ताश्च षोडश ॥ ८ ॥ मकरे मिथुने पंच घटि
काः पंच पोपलाः ॥ पंचकर्कें च चापे च नाड्यो वेद पलास्मृताः ॥ ९ ॥ घटिका
पंच सिंहे लेद्वयं वेद पलास्मृताः ॥ कन्यायां तु तुले पंच पलाश्चंद्र स्तथा
पलं ॥ १० ॥ इति लग्नप्रमाणः ॥ सूर्यपेयेनुश्च ताम्रं च गोधूमा रक्त चंदनं ॥ चं
द्रे शंख श्वेत चंदनं च व स्त्रं च सित तंदुला ॥ ११ ॥ कुजे वृषः प्रवालं च रक्त व

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥२५॥ स्त्रं गुडौदनं ॥ बुधे कर्पूरकं मुग्धहरिवस्त्रहरिन्मणिः ॥ १२ ॥ पीतवस्त्रं हरूपं जीवे ॥२५॥
हरिद्राचणकानि च ॥ अश्वः शुक्रो सितेदेयः शुक्लधान्यानि यानि च ॥ १३ ॥ श
नौ तैलं तिलादेया ह्यह्मागोलोहमुत्तमं ॥ राहू च महिषो छागो माषाश्च ति
लसर्षपा ॥ १४ ॥ अजामेषौ च दातव्यौ केतुवान्न च मिश्रितं ॥ स्वर्णगो विप्रपू
जाश्च सर्वेषां तालिस्त्तमाः ॥ १५ ॥ इति नवग्रहपूजा ॥ मेषेगुरुश्च सुभिक्षं
सुवृष्टिश्च सु●खी नरः ॥ वृषेगुरुस्वल्पवृष्टिः प्रजापीडा च विग्रहः ॥ १६ ॥ अ
नावृष्टिः प्रजानाश्चो रौरवं मैथुने गुरुः ॥ कर्के गुरु महावृष्टी देशाभंगो महर्घी
ता ॥ १७ ॥ सिंहे गुरु सु[illegible]भिक्षं च सुवृष्टिश्च प्रजासुखं ॥ कन्यागुरुरो[illegible]गपीडा
दुर्भिक्षे सस्यजन्मनः ॥ १८ ॥ तुले गुरु स्वल्पशस्यं बहुक्षीरं प्रजासु[illegible]ज ॥ अ
लोजीवे च दुर्भिक्षं राजचौरमरणो भयं ॥ १९ ॥ चापगुरु सुभावृष्टिः शुभंस
स्यं सुखीजनः ॥ दुर्भिक्षं मकरे जीवे राजयुद्धं पशुक्षयः ॥ २० ॥ कुंभेगुरु सु

शीघ्र बोध

भिक्षं च धान्यमूल्यं महर्घता ॥ दुर्भिक्षं दक्षिणे देशे नान्यदेशे झषेगुरौ ॥ २१ ॥
इति राशिगुरुफलं ॥ मार्गकार्त्तिक संक्रांतौ वृष्टौ वर्षे[illegible] च मध्यमं ॥ पौषमाघे
सुखं पुंसा सस्यपूर्णा वसुंधरा ॥ २२ ॥ चैत्रफाल्गुण वैशाखे ज्येष्टानां संक्रमे घ
ने ॥ यदि वर्षति सर्वत्र सुभिक्षं च प्रजासुखं ॥ २३ ॥ आषाढे संक्रमे वृष्टौ व्याधि
श्च श्रावणे सुखं ॥ भद्रे चेव बहुवो रोगाः शुभे सर्वत्र चाश्विनौ ॥ २४ ॥ इति मास
संक्रांति वृष्टिफलं ॥ चैत्रस्य शुक्लपंचम्यां पूर्ववायुर्घनागमः ॥ भाद्रे गुणत्रयं मू
ल्यं सस्यानां जायते तदा ॥ २५ ॥ ज्येष्ठस्य शुक्लपंचम्यां दक्षिणाय दिमारुतः ॥
मेघगर्जस्तदा भाद्रे तैलमौघ लगुणहयं ॥ २६ ॥ आषाढस्य शुक्लपंचम्यां वृष्टिः
पश्चिममारुतः ॥ तदा चतुर्गुणं मूल्यं धान्यानां कार्त्तिके भवेत् ॥ २७ ॥ श्रावणे
शुक्लपंचम्यां वृष्टिर्वातो दिनद्वयं ॥ दक्षिणपश्चिमो ज्ञेयं दुर्भिक्षं धान्यसंक्ष
यः ॥ २८ ॥ इति मासार पंचमीफलं ॥ आषाढ पूर्णमायां चेदनिलो वातनौत्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥२६॥
ले अनावृष्टिर्धान्यनाशो जलं कृच्छ्रेण दृश्यते ॥३०॥ आषाढे पूर्णिमायां तु वा
यव्ये यदि मारुतः ॥ मक्षिका मूषका कीटा जायते ह्यालभ स्तथा ॥३१॥ आषाढे
पूर्णिमायां च उत्तरे वात मारुतः ॥ धर्मलाभ स्तदा लोका गीतवाद्यमहोत्स
वाः ॥३२॥ वन्हिकोणे वन्हिर्भीता पश्चिमे च जलाढ्यं ॥ अन्यत्र जलवायुस्या
त्सुभिक्षं जायते तदा ॥३३॥ सर्वमासे पूर्णिमायां भूमिकंपो यदा भवेत् ॥ उ
ल्कापात वज्रपातः परिघः सन्धि सूर्ययोः ॥३४॥ धूमकेतुश्शक्रचापं ग्रहणं
बहुधा तथा ॥ तदा सकलवस्तूनां जायते च महर्घता ॥३५॥ आषाढे शुक्ल
पक्षस्य द्वितीयायां न वर्षति ॥ यदि मेघस्तदा वृष्टिः श्रावणे जायते ध्रुवं ॥
॥३६॥ तृतीयायां पूर्ववायुः सर्वयाति च वारदः ॥ नवमे घस्तदा भाद्रे वर्ष
ति विपुलं जलं ॥३७॥ चतुर्थे दक्षिणे वायुः मेघपूर्वे सगच्छति ॥ आश्विने च
तथा मासे वृष्टिर्भवति निश्चितं ॥३८॥ पंचमा मुत्तरे वायुः दृश्यते यदा
म्या

बुधाः ॥ तदा च कार्तिके मासे वृष्टिर्भवति निश्चितं ॥३९॥ चतुर्थमे च दिवसे यदि
वर्षति माधवः ॥ अतिवृष्ट्या च दुर्भिक्षं जायते नात्र संशयः ॥४०॥ दिनद्वय य
दा वातो याति दक्षिणपश्चिमे ॥ तदा नस्यंति धान्यानि दुर्भिक्षं च प्रजायते ॥
॥४१॥ तृतीयायां पंचम्यां वायुपूर्वोत्तरो यदि ॥ तदा धान्यानि जायंते स
र्वे फलयुगोपमं ॥४२॥ आषाढ शुक्ल द्वितीयादिन चतुष्टय मेघवायुफलं ॥
पौषमूलभरण्यां तु चंद्रवारेण गर्जिते ॥ आर्द्रादि तिथि विज्ञान खंवाले सूर्यवारेण
वर्षति ॥४३॥ यदि तिष्ठति भौमस्य क्षेत्रे कोपि ग्रहस्तदा ॥ षण्मासं तु धान्यानां
जायते च महर्घता ॥४४॥ शुक्रक्षेत्रे कुजे मासद्वयं न्यूनं महर्घता ॥ चंद्रे च दि
ननाथे च सर्वरोगो शुभं सदा ॥४५॥ सौनौ राहौ सर्वधान्यं महर्घं राजवि
ग्रहं ॥ बुधक्षेत्रे रवौ चंद्रे विरोधः सर्वभूभुजां ॥४६॥ उत्पत्तिः सुखधान्या
नां पंचमास प्रजायते ॥ शुक्रक्षेत्रे बुधः श्वेद चंद्रक्षेत्रे भृगोः सुते ॥४७॥ पा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

खंडानाभवेद्वृद्धिः धान्यानांच महर्घता ॥ रविक्षेत्रे भृगोःपुत्रे पशुनांच महर्घ
ता ॥ ४८ ॥ बुधक्षेत्रे शनौ चंद्रे सप्तधान्य महर्घता ॥ शुक्रक्षेत्रे भृगो भौमे कार्पा
सादि महर्घता ॥ ४९ ॥ सौम्यक्षेत्रे शनौ राहौ ताम्रादीनां महर्घता ॥ शनिक्षे
त्रे शनौ राहौ सुभिक्षं चंद्रभास्करे ॥ ५० ॥ पशुनाशो धान्यवृद्धि गुडादीनां म
हर्घता ॥ गुरुक्षेत्रे शनौ राहौ पशुनाशः तृणक्षयं ॥ ५१ ॥ भौमे राज्ञां विरोध
॥ २७ ॥ श्च बुधे वृष्टिश्च भूयसी ॥ भौमक्षेत्रे यदा संति मंद राहु बुधस्तदा ॥ ५२ ॥ व ॥ २७ ॥
लुब्धदानां नाशश्च वृद्धिपदानांच जायते ॥ भौमक्षेत्रे यदा संति शुक्र भौम नि
शाकरः ॥ ५३ ॥ तदा सुक्रा पशुनांच वंशस्य च महर्घता ॥ भौमक्षेत्रे भार्गवे
च धान्यानांच महर्घता ॥ ५४ ॥ शनिक्षेत्रे चंद्र सूर्यौ वस्त्राणांच महर्घता ॥
सोमभौमे गुरुश्चैव प्रजापीडोपजायते ॥ ५५ ॥ ग्रहराशिसमायोगफलमेत
त्प्रकीर्तितं ॥ इति राशौ ग्रहराशियोगफलं ॥ चंद्रोदये कुजे क्षेत्रे सोमे शुक्रे

शीघ्र बोध

दयो भवेत् ॥ रविक्षेत्रे तुलावृष्टिः शनिसोमभृगोदये ॥ ५७ ॥ चंद्रक्षेत्रे सु
क्रे चंद्रे ॥ बुधानामुदयो यदि ॥ षण्मासं स्याच्च दुर्भिक्षं मतिवृद्धिश्च जाय
ते ॥ ५८ ॥ उदितोच बुधक्षेत्रे यदा राहु शनीश्चरे ॥ पशुक्षय प्रजापीडा जाय
ते च महर्घता ॥ ५९ ॥ शुक्रक्षेत्रे सोम सूर्यौ सूर्यपुत्रादयो यदि ॥ उदयास्तन
पीडाच जायते च महर्घता ॥ ६० ॥ यदादय शनिक्षेत्रे भौमो भास्करयो यदि ॥
घृतानांच तदा वृद्धि गुडानांमलवासंसा ॥ ६१ ॥ यदा शुक्रोदयो याति शनिक्षे
त्रे शनैश्चरे ॥ तदा नात्वणकाष्ठानां लोहानांच महर्घता ॥ ६२ ॥ इति गृहोदय
फलं ॥ गुरुर्यदा विशाखायां तदा धान्य महर्घता ॥ मंगल वर्षकालस्य शनौ स
र्वत्र मंगलं ॥ ६३ ॥ अग्निवर्णो यदाद्रीयां शनिरग्नेपराभवं ॥ बुधे भाद्रे च सु
भिक्षं दुर्भिक्षं भृगुनंदने ॥ ६४ ॥ सुभिक्षं चानुराधायां यदि भौमो गृहस्थि
तः ॥ कल्याणंच सुभिक्षं स्यात् दाश्लेषायां स्थिरो गुरो ॥ ६५ ॥ कार्पासा बहवो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मंदा भौमकूटकपीडनं ॥ बुधे तिलाम्लमाषाश्च महर्घं वर्षकालतः ॥ ६६ ॥ सूर्ये
सर्वाणि धान्यानि महर्घाणि भवंति च ॥ शुक्रे च महती वर्षा सस्यानि सकला
नि च ॥ ६७ ॥ मूले गुरौ कुलस्थानां मुद्गानां बहुधा भवेत् ॥ भौमे गुडस्य वायस्या
त् बुधे च सर्वसंपदः ॥ ६८ ॥ पूर्वाषाढागते भौमे पीडा च पशुपक्षिणां ॥ केता
महर्घं धान्यानि पूर्वाषाढागते भवेत् ॥ ६९ ॥ उत्तराषाढके जीवे गुडादी
॥२८॥ नां महर्घता ॥ भौमे च पुष्यजा लिनां जायते च महर्घता ॥ ७० ॥ अभिजिन्नाम ॥२८॥
नक्षत्रे यदा छायासुतो भवेत् ॥ सर्वसस्यानि जायंते सुभिक्षं च कुजे तथा ॥
७१ ॥ श्रवणे च यदा जीवस्तदा स्युः सर्वसंपदः ॥ बुधे वासो राजपुत्रेष्वानोभ्य
रीक्षु स्त्रीरकाः ॥ ७२ ॥ कृत्तिकायां च रोहिण्यां यदा जीवो हि तिष्ठति ॥ मध्यमा
नि च सस्यानि तदा वृष्टिश्च मध्यमा ॥ ७३ ॥ आर्द्रायां मृगशीर्षे च यदा वा
चस्पतिः स्थितिः ॥ दुर्भिक्षं स्यादनावृष्टिः प्रजानां च तदा ध्रुवं ॥ ७४ ॥ फा

शीघ्र बोध

ल्गुण्यां च यदा गुरुः ॥ सुभिक्षं च सुवृष्टिश्च प्रजानां पा
दरोगता ॥ ७५ ॥ चित्रास्वातौ यदा जीवः तदा चित्रा पयोधरा ॥ विचित्राणि भ
वंत्येव सस्यानि च कुचित् कुचित् ॥ ७६ ॥ विशाखामैत्रयोर्जीवे धान्यं वर्ष
ति मध्यमं ॥ ज्येष्ठामूले मासयुग्मं वृष्टिमासद्वयं चैने ॥ ७७ ॥ पूर्वाषाढोत्त
राषाढे स्थितो यदि बृहस्पतिः ॥ तदारोग्यं च सुभिक्षं सुवृष्टिश्च प्रजाय
ते ॥ ७८ ॥ अनावृष्टिश्च दुर्भिक्षं रेवत्यां संस्थिते गुरौ ॥ धनिष्ठायां च शुक्रेपि
पीडा भवति हस्तिनां ॥ ७९ ॥ इति नक्षत्रगुरुविचारः ॥ इति श्रीकाशीना
थकृतो शीघ्रबोधअर्थप्रकरणं तृतीयं समाप्तः ॥ ३ ॥ चुचेचोला अश्वि
नी १ लिलुलेलो भरणी २ अईउए कृत्तिका ३ ओवावीवू रोहिणि ४ ॥ १
वेवोकाकि मृगशिर ५ कुघङछ आर्द्रा ६ केको हाहि पुनर्वसू ७ हुहेहोडा पुष्य ८
॥ २ डिडुडेडो अश्लेषायां ९ मामिमूमे मघा तथा १० मोटाटिटु भवेत्पूर्वा ११

रटोपाप्युत्तरास्तरलाः १३ ॥ अ हस्तिपुषण ठाङ्गेया १३ श्चित्रापपोर त्रि १४ स्व
तः ॥ रू ररोतायथा स्वाती १५ तितुलेतो विषाखिका १६ ॥ ४ ॥ अनुराधा नाभि
न्हूने १७ ज्येष्ठानोया पितुसरलाः १८ ॥ मूलेयेयो भभिन्नेया १९ पूर्वीषाढा
मधाफाडा २० ॥ ५ ॥ भे [blot] भोजा उत्तराषाढे २१ जुजे जो स्वाभि जिन्मता २ ॥
श्रवणे खि खुखखा च २३ ध निष्ठा गगि गुगे २४ सरता ॥ ६ ॥ गोसा सिसु र
॥२७॥ लभिषा २५ ससोदा दिजयातथा २६ ॥ दुरासखो त्तराभाद्रा २७ दे दोन्चा चि ॥२७॥
खुरवति २८ ॥ ७ ॥ इति नक्षत्रहोडाचक्रं ॥ आलोमेष १ उवावृष २ काबामिथु
न ३ डाहाकर्क ४ मोटासिंह ५ पाटाकन्या ६ रातातुल ७ नोयावृश्चिक ८
भायाधनु ९ खोजामकर १० गोसाकुंभ ११ दाचामीन १२ ॥ ८ ॥ तनु १ ध
न २ भ्रातृ ३ बंधु ४ पुत्र ५ शत्रु ६ कलत्र ७ मरणं ८ धर्म ९ कर्मा १० सु
आयु ११ व्यय १२ द्वादशराशयः ॥ ९ ॥ सप्तविंशतिभानां च नवभिर्नवभिः

शीघ्र बोध

पदैः ॥ अश्विनिक्रमसुरवानां च मेषाद्या राशयः स्मृताः ॥ १० ॥ तृतीयो दशमे पं
च नवमे पंचदशास्तथा ॥ दशमे पं चाष्टमे तूर्ये सप्तमे विंशतिस्तथा ॥ ११ ॥ वि
श्वा स्तम्य दृष्टीनां पूषु स्थानेषु रूपता ॥ आयव्यये धने लाभे पष्टे च ग्र
हदृष्टयः ॥ १२ ॥ तृतीये दशमे देव नवमे पंचमे गुरुः ॥ विंशति वीक्षिते वि
श्वा चतुर्थे चाष्टमे कुजः ॥ १३ ॥ इतिग्रहदृष्टयः ॥ रविवारेण संयुक्ता यदा
स्यात्पोष ज्येष्टयोः ॥ अमावास्या तदा पृथ्वी रूपमुंडा कजायते ॥ १४ ॥ अय
ना [illegible] गुणा मासाः एकापंच दशान्विताः ॥ दलिताघटिका ज्ञेया पलाश्चि
गुणावासराः ॥ १५ ॥ एकपक्षे यदा याति तिथयश्च त्रयोदश ॥ त्रयस्तदा
क्षयं याति वालिनो मनुजा गजाः ॥ १६ ॥ संयुक्ता चनक्षत्रादश्या द्विजत्र
यत्रयं ॥ आदित्यश्च बुधः शुक्रः [illegible] निं कुजस्तथा ॥ १७ ॥ जीवराहुश्च के
तुश्च सोमः क्रूरान्तो भमा ॥ आदित्य भवे [illegible] बुधे संपतिरुत्तमा ॥ १८ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शुक्रस्यात्र्थ धनप्राप्तिः ग्लानोपीडाच जायते॥ चंद्रेभवतिलाभश्च भौमेचव्यय
धनेधनं॥१७॥ गुरोपरमकल्याणं राहोहानिश्च सर्वदा॥ केतुश्चप्राणसंदे
होवन्हीचक्रमुदाहृतं॥२०॥ इतिहोमचक्रं॥ प्रभवोविभवः शुक्लः प्रमोदो
थ प्रजापतिः॥ अंगिराश्रीमुखोभावायुवाधातातथेश्वरः॥२१॥ बहुधान्यः
प्रमाथीचविक्रमोवृषभस्तथा॥ चित्रभानुश्चभानुश्चतारणः पार्थिवोव्य
॥३०॥ यः॥२२॥ ब्रह्मणोविंशतिश्चैव तिस्रः स्थिरत्रप्रजायते॥ सर्वजीत्सर्वधारीचवि ॥३०॥
रोधिविकृतिस्तथा॥२३॥ खरनंदननामानौ विजयश्चजयोपरः॥ मन्म
थोदुर्मुखश्चान्योहेमलंबविलंबकौ॥२४॥ विकारीशार्वरीचान्या प्लवंगस्तु
भकृत्तथा॥ शोभनश्चतथाक्रोधी हान्योविश्वावसुस्तथा॥२५॥ पराभवा
ख्योह्यपरोविश्वोगतेचविंशतिः॥ प्लवंगः कीलकः सौम्यस्तथा साधार
णोपरः॥२६॥ विरोधकृत्समाख्याता परिधावी प्रमादपि॥ आनंदोराक्ष

नीग्र बोध

सश्चाथ नलश्च पिंगलस्तथा॥२७॥ कालः सिद्धार्थरौद्रौच दुर्मतिर्दुंदुभि
स्तथा॥ अपरो रुधिरोद्गारी रक्ताक्षः क्रोधनस्तथा॥२८॥ क्षयपश्चहसम
श्चान्यो रुद्रस्वामीच विंशतिः॥ वत्सराषष्टिराख्याता नामतुल्यफलप्रदाः॥
॥२९॥ इतिषष्टीसंवत्सरनामानि॥ मेषवृश्चिकयोर्भौमः शुक्रोवृषतुलाभ्य
तः॥ बुधः कन्यामिथुनयोः प्रोक्तः कर्कस्यचंद्रमाः॥३०॥ स्यान्मीनधन्विनो
जीवः शनिर्मकरकुंभयोः॥ सिंहस्याधिपतिः सूर्यो राशीनाथा उदाहृता॥
॥३१॥ कन्याराहुगृहंप्रोक्तं राहुश्चमिथुनस्यच॥ इतिग्रहराशीस्वामी॥ का
र्तिकादिगुणमासागतानिस्त्तिः थिसंयुता॥ सप्तविंशतिभिर्न्यूनादिनता
रेकसंयुता॥३२॥ इतिनष्टनक्षत्रज्ञानं॥ सार्द्धाष्टमासाः पूर्वस्मिन्नुदि
तोदत्रयतेभृगुः॥ सार्द्धमासाद्वयंपूर्वं मंडलेवततोभवेत॥३४॥ एकयामे
पुरवापीदुर्भिक्षेराजविग्रहे॥ विवाहेतीर्थयात्रायां शुक्रदोषोनविद्यते॥३५॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इति सुक्रस्थितिज्ञानं ॥ दस्राद्राद्या स्त्रियस्तारा विशाखाद्या नपुंसकाः ॥ ति
स्रः मूलाद्याः पुरुषास्युः पुरुषास्यु चतुर्दश ॥ ३६ ॥ इति सुक्रस्थितिरवृष्टिः
स्त्रीनपुंसकयोः क्वचित् ॥ स्त्रीस्त्रियोर्नीतलाच्छायायोगपुरुषयोर्नैव ॥ ३७ ॥
उदयास्तमनेसुक्रो बुधस्यैव ॥ वृष्टिकारकः ॥ जलराशिस्थितस्यैव ॥ पक्षां
तसंक्रमे तथा ॥ ३८ ॥ बुधस्युक्रसमीपस्थो करोत्येकार्णवं महीं ॥ तयोरंतर्ग
॥३१॥ तो भानुः समुद्रमपि शोषयेत् ॥ ३९ ॥ चलसंगारको वृष्टिं स्त्रिधा वृष्टैर्गतेश्च ॥३२॥
रे ॥ वारि पूर्णां महीं कृत्वा पश्चात् संचरते गुरुः ॥ ४० ॥ भानोरग्रे भूमिपुत्रे ज
लशोषः प्रजायते ॥ भानो पश्चाद् भूमिपुत्रे वृष्टिर्भवति भूयसी ॥ ४१ ॥ सूर्यस्या
ग्रे यदा [illegible]सुक्र तदा वृष्टिर्विशोभना ॥ शुक्रांगारकमध्यस्थः सूर्यैव
ष्टिं निवारयेत् ॥ ४२ ॥ इति मेघवृष्टिफलज्ञानं ॥ कर्कवृषवृश्चिके तु तुलेवा
पि यदा रविः ॥ ग्रहणं तदा कुर्याद् उत्तरं वाथ दक्षिणं ॥ ४३ ॥ धनुर्मिथुनकन्या

सु मीनेच यदि भास्वते ॥ कर्तव्यं च तदा गेहे गृहं तेन दुःखमवाप्यते ॥ ४४ ॥ इति
ग्रहणाकरणं ॥ यदेकमासे ग्रहणं जायते शशिसूर्ययोः ॥ शास्त्रकोपः क्षि
ये याति तदा भूपाः परस्परा ॥ ४५ ॥ ग्रस्तोदितो च ग्रस्तास्तो धान्यभूपालना
शकौ ॥ सर्वग्रस्तो चंद्रसूर्यौ दुर्भिक्षं मरणप्रदौ ॥ ४६ ॥ इति ग्रहणफले ॥ उ
परागा यदा मेषे पीड्यंते चलदा जनाः ॥ कांबोजाश्च किरातांश्च पांचलाश्च क
लिंगकाः ॥ ४७ ॥ वृषे च ग्रहणे गोपाः पशवः पथिका जनाः ॥ महांतो मनुजा
जिव पीडंति ते च सर्वदा ॥ ४८ ॥ रविचंद्रामसो ग्रामे मिथुने च वरांगना ॥ पीड्यं
ते वन्हिका मत्स्या तथा यमुनातटवासीनां ॥ ४९ ॥ कर्कै च गरूपीडा च मल्ला
दीनां च जायते ॥ अभीरशावराणां च तथा मत्स्या निरामिषां ॥ ५० ॥ सिंहे च
ग्रहणे पीडा सर्वेषां वनवासिनां ॥ नृपाणां नृपलुप्तानां मत्स्याजानां च जा
यते ॥ ५१ ॥ कंन्यायाग्रहणे पीडा स्त्रिपुरुषाणां च शालिनां ॥ कवीनां लेख

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ ३२ ॥

कानांच मीतगानांच जायते ॥ ५२ ॥ तुलायामुपरागे च वणिजां वंककारुकाः ॥
मालवांश्च परांतांश्च पीड्यते साधवश्च ये ॥ ५३ ॥ वृश्चिके ग्रहणे पीडा सर्प
जातश्च जायते ॥ उदंबरश्च समुद्रस्य चौलश्चौधयकस्य च ॥ ५४ ॥ यदा पर
गा चापेच तदा मारश्च पीडनं ॥ विदेहमल्लपंचालाः पीड्यंते भिषजो विसः
॥ ५५ ॥ मकरे ग्रहणे पीडा नीचानां मंत्रिवादिनां ॥ सबराणां भटिणां च चित्र
कूटस्य श्रेक्षयः ॥ ५६ ॥ कुंभोपरागे पीड्यंते गिरजाः पश्चिमा जनाः ॥ तस्कर
क्षिर दाभीताः देशाः बर्बरकादयः ॥ ५७ ॥ मीनोपरागो पीड्यंते जलद्रव्याणि
सागराः ॥ जलोपजीवनो लोके यंचाप्राज्ञास्तथा नराः ॥ ५८ ॥ इति मेषसंक्रांति
ग्रहणादिफलं ॥ क्षयहेतुः पांसुवृष्टिश्च नीहारश्च भयंकरः ॥ विद्युत्पातोग्नि
दाहश्च परावेसच रोगहृत् ॥ ५९ ॥ दिग्धाहोग्निभयं कुर्यात् निर्घातो नृप
भीपदः ॥ फंफावायुः चंडवाद्धः चोरभीतिः प्रदायकौ ॥ ६० ॥ ग्रहयुद्धे राजयु ॥ ३२ ॥

बोध

द्धं केतोदृष्टे तथैव च ॥ ग्रहणेनेमहावृष्टिः सर्वदोषविनाशनी ॥ ६१ ॥ इति
उत्पातफलं ॥ अश्विनीमुदितो केतुः हन्यादश्वकपालकं ॥ भरण्यां च विरा
तं कृत्तिकायां कलिंगकं ॥ ६२ ॥ रोहिण्यां सूरसेनं च मृगे वोसीनराधिपं ॥
मघायां मगनाथं च पूर्वायां पांडुतापकः ॥ ६३ ॥ उज्जयिनीं नृपमासं दुत्तरा
फाल्गुनीगता ॥ षंडकाधिपते हस्ता चित्रायां कुरुभूमीपं ॥ ६४ ॥ स्वात्यां कास्मि
रकानां च भूपतीनां विनाशकः ॥ ६५ ॥ मैत्रे पांडुं च नाथश्च सर्वभूमितथैंद्रि
के ॥ अंपमद्रस्य नायां च मूलस्य हंतिनिश्चितं ॥ ६६ ॥ पूर्वाषाढा काशीराज
मुत्तराषाढकौ तथा ॥ योधय विवेयं त्रांश्रवणे केकेपस्वरां ॥ ६७ ॥ वसौ पंच
नदी धीशं वारुणे सिंहलेश्वरं ॥ पूर्वाभाद्रपदे चांगनैमिषं त्रीतथोत्तरे ॥
६८ ॥ रेवसामुदिते केतुः किराताधिपते वधः ॥ धूम्राकारसमुच्छश्च केतु
विश्वस्य पीडकः ॥ ६९ ॥ इति केतोदयफलं ॥ भानुभूमाकिवारेषु कार्त्तिकं

दुःक्षयोभवेत् ॥ आयुष्मान्स्वातिसंयुक्तोन्यपनाग्नाः पशुक्षयः ॥ ७० ॥ सेवाच
क्रेसप्तमोलेपृष्टेसप्तचतारका ॥ कुक्षौसप्तपदेसप्तलिखेद्वादलितासह
॥ ७१ ॥ स्वामिभानुर्भृत्यभानुःस्वामितथासप्तचमस्तके ॥ सफलंमस्तकेकु
क्षौनिष्फलंपादपृष्टयो ॥ ७२ ॥ धनुर्मीनौचमेषाद्याश्चतारासुन्निशावला
तेवितामिथुनंपंचज्ञेयाःपृष्ठोदयाबुधैः ॥ ७३ ॥ शीर्षोदयाश्चचत्वारः सिं
॥ ३३ ॥ हाद्याकुंभएवच ॥ दिवाबलाश्चमीनास्तुः बलीरात्रौतथादिने ॥ ७४ ॥ न ॥ ३३ ॥
हर्षवृद्धिगुलीहस्तरामेहीनेचकारयेत् ॥ मुनिभिश्चहरेद्भागंदोषाचफलंभ
वेत् ॥ ७५ ॥ चंद्रवेदेचदुर्भिक्षंसुभिक्षंयुग्मबाणयोः ॥ रामेरसेमध्यमंचेत्
न्यश्चन्यप्रकीर्त्तितं ॥ ७६ ॥ अतिचारगतेसौम्यक्रूरेवक्रत्वमागते ॥ हाहाभू
तंजगत्सर्वंरुंडमुंडाचजायते ॥ ७७ ॥ मंत्रस्विकारःएवंचैत्रेबहुदुःखफल
प्रदा ॥ वैशाखेरत्नेलाभस्यात् ज्येष्टेचमरणंध्रुवं ॥ ७८ ॥ आषाढेबंधुना

प्र बोध

शःस्यात्श्रावणेचशुभावहं ॥ प्रजाहानिर्भाद्रपदेसर्वत्रसुखमाश्विने ॥ ७९ ॥
कार्त्तिकेधनवृद्धिस्यात्मार्गशीर्षेशुभःप्रदः ॥ पौषतुज्ञानहानिस्यात् माघ
मेघविवृद्धिने ॥ फाल्गुणेसर्वसौभाग्यमाचार्यपरिकीर्तितं ॥ ८० ॥ इतिश्री
काशीनाथभट्टाचार्यकृतौशीघ्रबोधेग्रहप्रकरणंचतुर्थंसमाप्तः ॥ ४ ॥
संवत् १९१३ शाके १७७८ नलनामसंवत्सरे दक्षिणायने हेमंतऋतौ का
र्तिककृष्णनवम्यांभृगुवासरे तद्दिने लेखनसमाप्तः ॥ हस्ताक्षरकाशि
नाथपाठकेनलिखितं ॥ श्रीरामकृष्णार्पणमस्तु ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥
॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥[illegible]४॥

॥ इतिशीघ्रबोधसमाप्तः ॥

॥३४॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=01.08.19 11:40
,TRANSFERRED=2019/08/01 at 11:51:52
,PAGES=36
,TYPE=STD
,NAME=S0001216
,Book Name=M-14-SHIGHARBODH JYOTISH
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection